

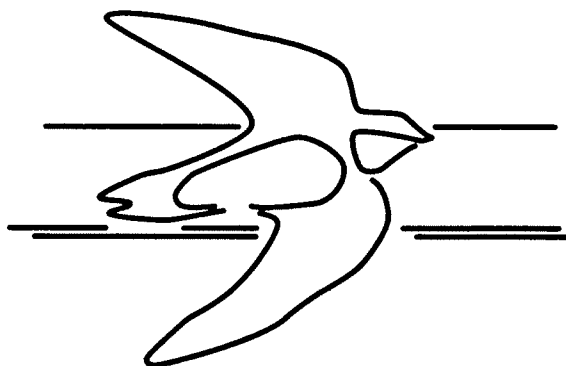
1/94

«HET BRUUJSEL»

VOGELWACHT UDEN E.O.

VOGELWACHT UDEN E.O.

- Voorzitter: P. van der Voort
Dorshout 2, Uden, Tel. 04132-63292
- Secretaris: J.W. Hermans
Broekmorgen 28, Uden, Tel. 04132-69804
- Penningmeester: B. Gevers
Hoorstraat 6, Uden, Tel. 04132-60613
- Bestuursleden: A. van den Acker, W. Janssen, J. van Bergen
- Bank: Rabobank Uden rek.nr.: 15.49.30.989
Gironummer bank: 1096522

"HET BRUUIJSEL"

Een orgaan van Vogelwacht Uden e.o.

- Redactie: M. Hoefnagels, J.W. Hermans, P. Noy,
P. v.d. Acker, J. Hermans, Y. Gevers
- Redactieadres: P.K. Noy
Eikenwal 186, Uden, Tel.: 04132-51691
- Tekeningen: Archief
- Typewerk: A. v.d. Acker, Y. Gevers, P. Noy
- Druk: Basisschool "Het Schrijverke" - Uden
- Omslag: TGO Ontwerp, Reklame, Drukwerk
Uden 04132 - 65554

"HET BRUUIJSEL" verschijnt 4x per jaar in een oplage van 125 exemplaren

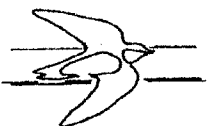
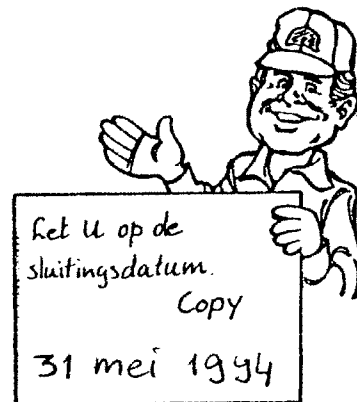

We zien niet graag dat iemand gedeeltes van dit blad gebruikt, voordat we daar schriftelijk toestemming voor hebben gegeven.

Het Bruujsel, editie 1

Maart 1994

Inhoudsopgave	Redactie	1
Mededelingen Redactie	Margreet Hoefnagels	2
Mededelingen Bestuur	Jan-Willem Hermans	4
1994 - een carnavalesk jaar???	Pieter van der Voort	6
Heet van de naald ...	Margreet Hoefnagels	7
Herfstexcursie Schiermonnikoog 1993:		
Inleiding	Peter Noy	8
Zaterdag, 16 oktober	Agnes Wienbelt/ Gina Hermans	9
Zondag, 17 oktober	Wim Wienbelt	10
Maandag, 18 oktober	Jos Welte	11
Dinsdag, 19 oktober	Jan-Willem Hermans	15
Woensdag, 20 oktober	Aad van Toor	17
Waargenomen vogels Schiermonnikoog	Jan Verhoeven/ Willie Bergmans	18
Vogel onder de loep ... De Boomvalk	John Hermans	19
Broedvogel Monitoring Project	Peter van de Braak	20
Jaarverslag Taakgroep Nestkasten	Harry Claassen	21
IJsland, het land van dag en nacht licht	Anita van den Acker	22
Een Osse uitnodiging	Jan-Willem Hermans	25
In gesprek met ... Agnes van Brakel	Margreet Hoefnagels	26
Vogeltrek-teldag 1993 in cijfers	Anita van den Acker	28
Op stap ... de Blokhut en omgeving	Pedro van den Acker	30
Fietsexcursie omgeving Uden	Anita van den Acker	32
Een reis naar het verre Siberië	John Hermans	33
Bijzondere Soortenproject Maashorst 1994	John Hermans	36
Landschapsvisieplan V.L.U.	John Hermans	38
Een onverwachte gast op de Maashorst	Jan-Willem Hermans	40
Wetenswaardigheden	John Hermans	42
Jaarverslag Taakgroep Inventarisatie 1993	Peter van de Braak	44
Dierenkolder	Willie Bergmans	47
Bijzondere Waarnemingen	Peter van de Braak	48
Activiteiten Vrijwillig Landschapsbeheer Uden	Ernest de Groot	50
Advertenties	Redactie	52

Mededelingen Redactie

We zijn er nog! We hebben ook nog genoeg verhalen te vertellen. Toch is het driekwart jaar heel stil geweest rondom het Bruujssel. Niet alleen omdat allerlei andere zaken voorrang kregen, of omdat onze coördinator Peter met een hernia van de Wadden terugkwam, maar ook omdat de techniek voortschrijdt en computers hun intrede hebben gedaan. Alleen .... niet bij alle redactieleden (ik hou van pen en papier bijvoorbeeld). Zodoende is het bijna onmogelijk voor een computer-analfabeet om werk over te nemen. Voelen jullie al waar we heen willen?? Wij gaan ervan uit dat er onder onze leden velen zijn die enthousiast met de tijd meegaan en zich ook zo'n mooi stuk electronica hebben aangeschaft. En als dat ding echt zo geweldig is als iedereen beweert zullen er zeker mensen zijn die dat willen bewijzen door onze redactie een handje toe te steken bij het verwerken van alle prachtverhalen. Klopt dat? Stel je dan onmiddellijk in verbinding met Peter Noy. Niet vergeten: alle beetjes helpen, ook bij ons.

Ondertussen hebben we nogal wat verzameld, dat begrijp je. Sommige verhalen liggen al lang te wachten, andere zijn kakel-vers.

Een kleine traditie begint zich te verankeren in het woordje van de voorzitter aan het begin van het nieuwe jaar.

Jan-Willem doet niet alleen de mededelingen van het bestuur, maar hij heeft ook een prachtverhaal over de griel. Verder was hij enthousiast teruggekomen van de "Osse Polders" en de "Gouden Ham". Waarom? ....., lees het zelf maar!

John Hermans heeft niet alleen de boomvalk onder de loep genomen, maar hij is ook een enthousiast vakantieganger naar koude streken. Dit keer vertelt hij ons over zijn Siberische wederwaardigheden.

Een ander vakantieverhaal komt ook al uit het hoge noorden: Anita schrijft over de giervalk die ze op IJsland mocht bewonderen. En ze heeft een verhaal over de fietsexcursie midden in de zomer van '93. Herinneringen ophalen is ook leuk.

Om mooie dingen te zien hoef je heus niet zo ver weg. Pedro van den Acker is de wandelroutes bij de Blokhut gaan verkennen en heeft daar héél wat gezien.

Datzelfde vertelt Agnes van Brakel met wie ik in gesprek was op een koele zomeravond: op- en onderweg naar- de camping vlak bij huis zie je de prachtigste dingen!

De taakgroep Nestkasten heeft het jaarverslag over 1993 keurig op tijd ingeleverd. Hun wederwaardigheden zullen beslist de werkkriebels weer bij je naar boven doen komen. Bijzondere waarnemingen worden al een poosje verwerkt op de computer (!) van Peter van de Braak. Hij vertelt hoe dat precies in zijn werk gaat en zal zeker ook wel wat te melden hebben.

Natuurlijk vergeten we de waarnemingen niet die gedaan zijn op de vogeltrekteldag. En de schrijvers/schrijfsters die verslag doen over de zeer geslaagde waddenexcursie in de herfst zullen hun belevenissen ook terugvinden, voorafgegaan door een inleiding van Peter Noy. Sla ze niet over, lezer, want het zijn zonnestraaltjes op een aangename lentedag.

Nog zo'n zonnestraaltje is de oprichting van een seniorenpiepcursus ten huize van onze voorzitter. Horen we jullie saillante verhalen eens?

Een pluim op de hoed voor de samenstellers van het rapport Landschapsonderzoek en Landschapsvisie wat in samenwerking met het IVN gemaakt is en onder grote belangstelling aangeboden aan de verantwoordelijke wethouders Van Kessel en Rüpp. Als je de bladen mag geloven was iedereen vol lof en enthousiasme. De hamvraag blijft: wordt dit ook omgezet in beleid door de gemeente Uden? Laten we het van harte hopen. Maar .... laten we ook allemaal alert blijven, zodat we op tijd aan de bel kunnen trekken.

Tot slot willen wij een heleboel leden gelukwensen met heuglijke feiten in de familiesfeer. Na zoveel tijd iedereen vernoemen zou niet alleen een waslijst opleveren, maar ook felicitaties bij de geboorte van een kind wat nu al bijna lopen kan! Dus iedereen die afgelopen jaar iets moois te vieren had: **Proficiat.**

Daar geldt ook voor ons honderdste lid: Leo van den Heuvel uit Lieshout.

Verder wenst de redactie iedereen een zonnig en niet te nat vogeljaar.

Namens de Redactie,

Margreet Hoefnagels

Mededelingen Bestuur

Nieuw leden

Een geweldige toeloop van leden mogen we verwelkomen. Vooral de vogelcursus heeft het ledenaantal doen toenemen. Hopelijk vinden ze een goede weg binnen de club.

Te verwelkomen zijn:

Franka van Bortel	Papaverstraat 13	Odiliapeel
Aad van Toor	Klaroenlaan 1	Uden
Jos Welte	Sieberg 325	Uden
An Kuypers	Willem-Alexanderhof 326	Uden
Jan van Rosmalen	Pastoor van Eindestraat 60	Mortel
Peter Nielen	St. Luciastraat 9	Ravenstein
Leo van den Heuvel	Nieuwstraat 3	Lieshout
Piet Diks	Violierstraat 25	Uden
Elly Kuipers	Oude Dijk 61	Odiliapeel
Liesbeth en Ramon Verkaar	Paukenstraat 34	Uden
Joke Janssen	Kloosterstraat 3a	Volkel
Joannie Slegers	Vorstenburg 19	Uden
Ria van de Rakt	Kattenberg 15	Vorstenbosch
Maria Beks	Sluisweg 1	Lieshout
Jopie Jonkers	Kleikampen 3	Gemert
Ad van Wanrooy	Antoniusstraat 35	Erp
Tinie van de Elzen	Hackerom 3	Erp
Vera Laurens	Breukrand 325	Uden

Afmelding

Gertrude van de Elzen heeft bedankt als lid.

Verhuisbericht

Marian Plouvier is verhuisd naar: Bart Timmerslaan 5 te Uden

Dit alles brengt ons op 106 leden!!

Ringmelding

* Op 25 mei 1993 kreeg Jan-Willem Hermans een telefoontje dat op Eikenwal in Uden een sperwer zich doodgevlagen had tegen een ruit. Bij het adres aangekomen bleek het inderdaad om een mannetje sperwer te gaan (deze zijn veel kleiner dan een vrouwtje). De vogel was geringd. Het ringnummer is opgestuurd. Inmiddels hebben we antwoord gehad van de ringcentrale. Op 1 juli 1992 was dit mannetje sperwer geringd als één van de vijf nestjongen. Dit is gebeurd door Jan van Diermen uit Veghel. Het sperwerpaartje had zijn nest op de Bedafse Bergen. 328 dagen verder en vier kilometer hemelsbreed van het nest verwijderd is dit prachtbeest helaas tegen een ruit aangevlagen, dood. Een lot wat helaas velen van hen overkomt.

- * Een leukere terugmelding is deze. Op 9 juni 1993 kreeg Jan-Willem een telefoontje van een agrariër uit Vorstenbosch. Deze had in zijn schuur een boerenzwaluwpaaftje broeden. Een van de zwaluwen was geringd. Men kon het nest zo dicht benaderen dat de ring af te lezen was. Deze ringmelding is doorgegeven aan het ringstation. In december kwamen de gegevens binnen. Ringnummer: Bruxelles 4001759; Vogelsoort: Boerenzwaluw; Leeftijd: eerste kalenderjaar; Ringdatum: 4 oktober 1991; Ringplaats: Oud-Turnhout, Antwerpen (België). Hemelsbreed bedraagt de afstand Oud-Turnhout - Vorstenbosch 54 km. De verstreken tijd bedroeg 614 dagen. En nu maar afwachten of deze zwaluw in 1994 wederom Vorstenbosch haalt.

Telefoon

De educatieruimte van de Groenhoeve is voortaan voorzien van telefoon. Het nummer is 04132 - 50950. Een gelukkig niet te moeilijk nummer.

Ps.: Als je belt, houd dan netjes de kosten bij.

Abri's

Naar aanleiding van de ledenvergadering van 18 november 1993 over het doodvliegen van vogels tegen enkele Abri's (wachthuisje voor bussen - Red.), hebben wij een schrijven verstuurd aan de B.B.A. en de ZuidOoster. Hierop is positief gereageerd. De beheerder van de Abri's, de firma Alrecon, heeft ons een totaaloverzicht van de abri's toegestuurd met de vraag welke haltes problemen geven. Bij deze haltes zullen de bekende vogelstickers geplaatst worden. Voorwaar een snel en positief resultaat.

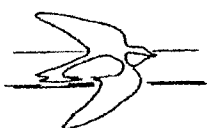
Bedankt Alrecon, ZuidOoster en B.B.A.!!

Landschapsonderzoek en Landschapsvisie

Zoals jullie elders in het Bruijsel kunnen lezen is op 24 januari 1994 bovengenoemd rapport aangeboden aan Burgemeester en Wethouders van de gemeente Uden. De volgende stap moet nu gezet worden. Alle medewerkenden hartelijk bedankt voor het inventariseren en opzetten van dit rapport. Vogelwacht en I.V.N. kunnen terecht trots zijn dat we zoveel kennis in huis hebben. Maar papier vult geen gaatjes, bomen en struiken echter wel.

Namens bestuur Vogelwacht Uden e.o.,

Jan-Willem Hermans

1994 – Een carnavalesk jaar???

Nu 1993 weer historie geworden is, is de Vogelwacht Uden e.o. aan haar elfde bestaansjaar begonnen; een carnavalesk getal. De dynamiek en vaart, een carnaval eigen, zijn zeker aanwezig binnen de vereniging.

Het jaar 1993 kan de annalen ingaan als het zoveelste actieve en succesvolle jaar. Het jaar begon al met een hoogtepunt: het tienjarig bestaansfeest. De beste beentjes werden voorgezet met een grandioos gebeuren als resultaat; vooral op educatief gebied, waar we via de scholen meer dan 500 kinderen hebben kunnen bereiken. Een volgend succes in de richting van educatie is onbetwist de Vogelcursus geweest en wel zodanig dat zonder enige aarzeling besloten kan worden deze cursus dit seizoen voort te zetten; hetgeen is geschied en met professioneel cursusmateriaal, een echt cursusboek.

De zomerrust trad in als een soort anticlimax, waarbij het ook leek dat de navacantie start wat moeilijk van de grond kwam. Maar na de vogeltrekteldag en de uitstekend geslaagde excursie naar Schiermonnikoog zat de vaart er weer in. Met de vogelcursus weer volop op gang is een en ander gaan uitmonden in een culminatiepunt (hoogtepunt – Red.) vlak voor het jaareinde: het honderdste lid van de vereniging, de heer Leo van den Heuvel uit Lieshout.

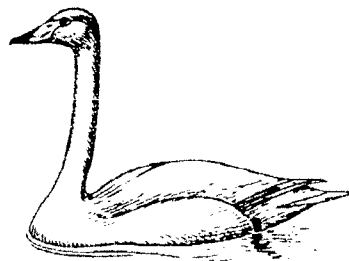
Geen twijfel mogelijk; 1993 is een hoogtepunt geweest, een waardig tiende jaar. En toch ..... een minpuntje: onze enquête heeft uitgewezen dat toch te weinig leden zichzelf als actief lid van de vereniging zien. Misschien maakt onbekend onbemind. Het is misschien dan ook goed om 1994 het jaar van introspectie (intern onderzoek – Red.) te maken; de touwtjes, clubband binnen de eigen vereniging te verstevigen. Het bestuur is thans druk bezig het mentorconcept verder uit te werken om ervoor te zorgen dat met name de nieuwe leden zich snel gaan thuisvoelen in onze club.

Verder is er ook een proces gestart om de taakgroepen weer eens te evalueren. Maar ook U kunt actief bijdragen aan deze versteviging simpel door alle leden te leren kennen. Als U de ledenlijst van januari 1994 pakt, moet U eens aankruisen wie U niet kent op die lijst. Zullen we als doelstelling voor 1994 maken dat al die kruisjes verdwenen zijn voor het einde van dit jaar. Hoe? Kom naar de activiteiten en maak kennis met de personen, die U nog niet kent en blijf niet altijd in hetzelfde groepje rondhangen. Dus afgesproken: iedereen kent straks iedereen; bijna te mooi om waar te zijn.

Een heel gezond en gelukkig 1994 en veel vogelplezier!!

Jullie voorzitter,

Piet van der Voort

Heet van de naald .....

Donderdagavond 24 februari 1994, acht uur. De mist is nagenoeg opgetrokken, de sneeuw grotendeels gesmolten .....

Het zal wel druk zijn in de Groenhoeve op de ledenvergadering. Als ik binnenkom zit het vierkant inderdaad nagenoeg vol. Stiekum tellen levert een getal van 28 mensen, inclusief bestuur. Is dat veel? Bij een ledental van 106 – ja, ja, zoveel hebben we er nu! – denk ik .....

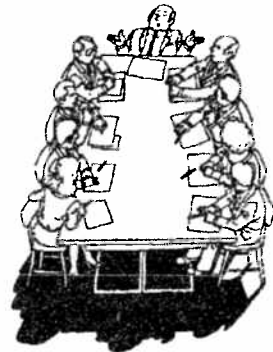
nou, dan zitten er nog heel veel ergens anders. Maar als je dan hoort dat uit de enquête gebleken is dat maar weinig mensen zich tot de actieve leden rekent (ongeveer 25 %), dan denk ik: nou, er zijn er veel gekomen.

Er was ook iets speciaals deze avond. Het honderdste lid: Leo van den Heuvel uit Lieshout, werd met veel bellen en toeters ingehaald. Natuurlijk werd hij verwelkomd door de voorzitter, maar onder het licht van de flitslampen van "de pers" werd hij van harte welkom geheten door Chris van Lieshout, het eerste lid van de klub! Behalve een mooi boek: "Vogels in Midden-Brabant" en een luxueuze nestkast bood Chris ook een dagje samen in de polder aan "zodat het eerste en het honderdste lid elkaar in ieder geval leren kennen!" Chris werd natuurlijk ook beloond voor zijn jarenlange trouwe lidmaatschap met eenzelfde nestkastje. Zodoende hebben de mannen ook in de loop van het jaar nog gespreksstof en hoeft het niet bij een eenmalig dagje in de polder te blijven. Want dat wordt het streven van dit jaar: leer je klubgenoten kennen! De voorzitter nam zich voor dat aan het eind van 1994 elke naam op de ledenlijst voor hem een mens zou vertegenwoordigen. 1993 was het jaar van de publiciteit met onze prachtige en goed geslaagde tentoonstelling. In 1994 wil het bestuur zich vooral bezig houden met de klub zelf: mentoren voor de nieuwe leden, zodat die niet als los zand aan de wielen hangen; taakgroepen reaktiveren en misschien zelfs nieuwe opstarten. Kortom, plannen genoeg.

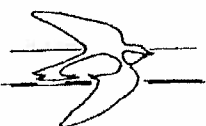
Nadat we ons allemaal weer hadden verwonderd over het financieel verslag van de penningmeester: we zitten ruim in onze jas "zogezeid", en de sekretaris kort even de belangrijkste voorvallen uit het afgelopen jaar had gememoreerd, bleek de bestuursverhuizing een fluitje van een cent. Zowel Pieter van der Voort als Jan van Bergen waren aftredend en herkiesbaar. Geen andere kandidaten, geen tegenstemmers, dus mogen ze weer een periode de kar trekken. Succes!

Plannen zijn er nog genoeg, vragen en opmerkingen ook, maar daar zal Jan-Willem wel over praten in zijn mededelingen van het bestuur.

Zoals gebruikelijk verzamelden de meeste leden zich na de vergadering in één hoek van het lokaal: bij de bar. Daar werd niet alleen even nagekaart, daar werden plannen gesmeed, moppen getapt, belevenissen uitgewisseld, kortom de banden aangehaald waardoor de Vogelwacht zo'n gezellige klub is.

Margreet Hoefnagels.

Herfstexcursie Schiermonnikoog 1993

Inleiding

Op zaterdag 16 oktober 1993 was het weer zover. Voor de tweede maal binnen drie jaar was onze reisbestemming het waddeneiland Schiermonnikoog. De reden hiervan was dat Ameland (ons eigenlijke doel voor 1993) qua verblijfsmogelijkheden op dat moment niet realiseerbaar was.

Met 23 personen vertrokken we die bewuste zaterdag vanaf half negen richting Lauwersoog, vanwaar de boot van half twee richting Schiermonnikoog gehaald moest worden. We bevonden ons in goed gezelschap, te weten: *Jet, Toon, Henk en Anita van den Acker, René Aderholt, Jan van Bergen, Willie Bergmans, Peter van de Braak, John Hermans, Jan-Willem en Gina Hermans, Simon Koopmans, Chris van Lieshout, Peter Noy, Pieter Rutten, Aad van Toor, Jan Verhoeven, Jeroen van Vliet, Pieter van der Voort, Jos Welte, Peter en Agnes Wienbelt en last but not least Wim Wienbelt.*

De stemming zat er van begin af aan al goed in. In twee groepen ging het richting Joure voor een koffiestop. Uiteraard geholpen door de gedetailleerde routebeschrijving van Pieter die ons op de minuut en kilometer precies aangaf waar en hoe laat we ons bevonden of aan moesten komen. Aan het begin van de middag namen een groep enthousiaste Brabantse vogelaars bezit van het prachtige vogeleiland. Onze gastvrouw, Els Claessens, zorgde weer voor een onvergetelijke tussendoorvakantie. Met betrekking tot het eten heeft de ervaring geleerd dat de Udense Vogelwachters goede eters zijn. Daar kwamen we dus niets van tekort.

Wat betreft de belevenissen van onze mensen gedurende die vijf dagen hebben de volgende gastschrijvers pen en papier (of de computer) ter hand genomen om de thuisblijvers ook iets van die speciale Waddensfeer te laten proeven: Gina Hermans, Agnes Wienbelt, Wim Wienbelt, Jos Welte, Jan-Willem Hermans en Aad van Toor zijn daar onzes inszien uitstekend in geslaagd, getuige hun enthousiaste verhalen.

Het totaaloverzicht van de waargenomen of gehoorde vogelsoorten is aangeleverd door Willie Bergmans in samenwerking met Jan Verhoeven.

Voor dit jaar staat Ameland op het programma en wel van zaterdag 8 tot en met woensdag 12 oktober 1994. Een goed uitgeruste kampeerboerderij staat ons dan ter beschikking. Het vroegtijdig aanmelden hiervoor is gewenst in verband met tijdige reservering door Pieter van der Voort. Bij hem kan men zich hiervoor opgeven, telefoonnummer: 04132 - 63292.

Rest ons de organisatie te bedanken voor de goede zorgen en tot de komende herfstexcursie!!

Namens de excursiegangers,
Peter Noy

Verslag Schiermonnikoog ... door Agnes en Gina

Zaterdag, 16 oktober 1993

Het was weer zo ver, "de Wadden". Schiermonnikoog was dit keer het doel van onze reis. Wonder boven wonder konden we klokslag half negen vertrekken. Familie Wienbelt vertrok ook rond die tijd, alleen niet uit Uden, maar uit Maarssenbroek, om elkaar in Joure rond de koffietijd te ontmoeten. Maar zo ver was het nog niet. Eerst de reis uit Uden. Die verliep heel voorspoedig, totdat er bij Kampen opeens een tegenligger opdoemde, die Jan-Willem, Gina en Peter Noy flink de stuipen op het lijf joeg. En maakte dat Simon geen trek meer had in zijn boterhammetjes. Gelukkig gehoorzaamde de volgauto van Aad goed, anders was ons waddenproject heel anders verlopen.

Verder ging de reis richting Joure, waar de koffie Peter Wienbelt, Agnes en vader Willem al goed smaakte, en sommigen van ons –we noemen geen namen– niet alleen koffie, maar ook al aan het appelgebak mét zaten. Om alvast te wennen aan het Waddengebak.

Jan-Willem rook zeker de eilanden al, want hij was niet meer te houden. Weg was hij, om de rest als dolende reizigers achter te laten. Niemand verdwaalde door de goed voorbereide routebeschrijving van Pieter.

Onderweg al de eerste brandganzen gezien, die –als waren het de laatsten– meteen van dichtbij bekeken moesten worden.

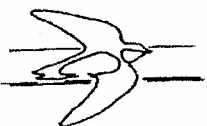
Ruim op tijd waren we voor de boot, waar we fanatiek plaats namen op het dek, zodat het vergelijkend kijkeronderzoek kon beginnen met als thema "zie je met dure kijkers meer vogels dan met goedkope?" De meningen waren zeer verdeeld. Konklusie: Niet de kijker, maar de persoon die erachter staat maakt het verschil. Toen werd er ook besloten dat bijzondere waarnemingen alleen telde bij drie personen.

Op het dek werd het niet alleen kouder, maar ook natter. Tijd om de warmte benedendeks op te zoeken. Gelukkig was het maar een buitje.

Bij aankomst stonden onze stalen rossen al in het gelid. Alle zadels werden op de goede hoogte of laagte gesteld en we konden onze borst goed natmaken voor een winderige fietstocht richting Els. Bij aankomst was het Els niet eens opgevallen dat we er al waren, zo had de fietstocht zelfs de luidruchtigsten onder ons vermoeid. De bedden werden meteen maar opgemaakt, om daarna –toen het hart zijn normale ritme had hervonden– er een stevige wandeling tegenaan te gooien.

Na een borreltje en een belletje (voor Peter Noy al het tweede) vielen we hongerig aan. Wat we aten zijn we vergeten, maar het smaakte best en er was meer dan genoeg. Na het toetje, de koffie en het journaal op weg naar de kroeg, waar de tarwebokjes de tongen goed los maakten. Het verdere verloop weten wij niet, onder leiding van Jos verlieten wij vroeg de kroeg om ons bed in te duiken. Later bleek dat de andere kroeggasten ons voorbeeld snel volgden, na eerst nog een traditioneel bezoekje aan de fritestent.

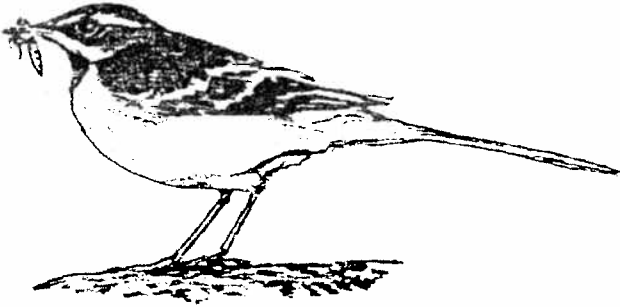
Gina Hermans en Agnes Wienbelt.

Verlag Schiermonnikoog ... door Wim

Zondag, 17 oktober 1993

Voor het eerst van je leven wakker worden op Schiermonnikoog. Heerlijk rustig. Prachtig weer, wat wil je nog meer. Na ons eerste ontbijt (prima) even op de foto met z'n allen, want Pieter moest ons de volgende dag door familieomstandigheden verlaten en de foto zou niet compleet zijn als hij daarop ontbrak. Na de foto nog op de videofilm om het ook nog een beetje levend te kunnen nakijken.

Met veertien deelnemers zonden we ons af en gaan om half tien wandelen. Door een mooi stukje "dorp" langs vakantiehuisen waar je u tegen zegt, langs het bos naar de Berkenplas. Net als twee jaar geleden zat daar aan de rand van het water de Grote Gele Kwikstaart.

Verder gewandeld richting Strandpaviljoen, onderweg genoten van het uitzicht vanaf de bunker, die fraai als monument is opgeknapt. Om half twaalf is het tijd

voor koffie, we zitten buiten op het terras. Door de duinen gaan we in westelijke richting naar het strand. Het is eb, de branding is zeker meer dan vijfhonderd meter van ons vandaan, maar toch horen we het geraas van de zee, dat steeds sterker wordt. In de verte zijn zeehonden te zien.

Verder langs het strand gewandeld komen we bij het strandhotel en kunnen we weer wat drinken en (voor sommigen) eten.

Als we verder gaan zijn we nog met twaalf deelnemers. Twee gaan er nu richting jeugdherberg. De overige twaalf gaan naar de Westerplas, waar we zaterdag ook al waren, een prachtige wandeling naar een nog mooier gebied.

Ook hier zijn er twee die richting jeugdherberg gaan. De andere tien gaan "nog even" om de Westerplas. Ook van die tien deelnemers zonderden zich er later weer enkelen af, ze kunnen er niet genoeg van krijgen. De lucht is inmiddels wel wat betrokken en degenen, die het allerlaatst binnenkomen worden verrast door de enige regenbui, die we op Schier hebben gehad.

Aan de bar en tijdens het diner (aspergesoep, kip-cordon-bleu, broccoli, aardappelen, yoghurt met perzik en koffie) worden de ervaringen uitgewisseld.

Over één ding zijn we het allemaal eens: het was een onvergetelijke eerste volle excursie-dag.

Voor de thuisblijvers: vooral niet denken dat we alleen maar Grote Gele Kwikstaart en een paar zeehonden hebben gezien!

Wim Wienbelt

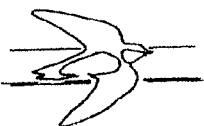

Zoals elke dag waren er enkele vogelaars die 's morgens om zes uur de wekker af lieten lopen om nog vóór het ontbijt bepakt met telescopen en verrekijkers te gaan vogelen. Deze vogelaars worden in de volksmond soortenjagers genoemd. Nu moet U die dit leest niet meteen alarm slaan en op uw achterste benen gaan staan (rare uitdrukking) en naar deze vogel/soortenjagers toe stappen en ze proberen te overtuigen van hun foutieve bezigheid. Neen, deze vogelaars jagen niet met geweren maar met kijkers en telescopen en hebben in plaats van honden, fietsen bij zich. Hun streven is om een zo groot mogelijk aantal verschillende soorten vogels te zien en die te noteren in een klein notitieboekje. Terwijl zij zich dus te goed deden aan het bevroren landschap, de stilte en natuurlijk de vogels, draaiden vele anderen na het horen van de wekker zich nog eens om en droomden verder in hun warme slaapzak. Een uurtje later was het voor deze anderen, waaronder ondergetekende (er waren er ook die doorsliepen en het ontbijt –bijna– misliepen) ook de tijd gekomen om in alle stilte uit de warme slaapzak te kruipen en zich naar de wat frisse doucheruimte te begeven, om na het nemen van een warme douche, het nodige scheerwerk en tandengepoets weer als nieuw te voorschijn te komen. Daarna snel aankleden en nog een uurtje tot aan het ontbijt, in de directe omgeving met de verrekijker in de aanslag op zoek naar vogels. Het ontbijt, waar iedereen zich te goed deed aan bruin en wit brood en de diverse soorten broodbeleg, de koffie en de thee was de plaats om je voor te bereiden op de lange dag die komen zou. Nadat de nodige lunchpakketjes klaargemaakt waren toog het gezelschap naar buiten om, voorzien van verrekijkers, telescopen en rugzakken, zich in een nieuw avontuur te storten. De tijdens het ontbijt "gezellige" groep viel buiten meteen in twee stukken uiteen en ieder ging zijns weegs. Dit heb ik als zeer vreemd ervaren omdat bij mij de regel geldt: "samen uit, samen thuis" Ik vind het jammer dat er binnen een zo gezellige vogelgroep mensen zijn die tijdens het gehele verblijf op Schiermonnikoog hun eigen weg gingen. Het hierboven beschrevene slaat niet op de oudere groep vogelaars die in elkaars gezelschap al wandelend en fietsend veel mooie momenten hadden. Maar goed, de stemming en het vogelplezier was er niet minder om. Deze keer werd besloten om de tocht al lopend af te leggen in de richting van de Kobbeduinen. In de groep bevonden zich Anita, Ad, Jeroen, John, Jan-Willem, Jos, Peter, René en natuurlijk Willie. De familie Wienbelt en Peter Noy besloten om deze keer al fietsend een tocht te maken. Terwijl we richting wad liepen zagen we o.a. wulpen, rotganzen, kuifeenden, futen, bergeenden, scholeksters en diverse andere op het wad zittende vogels. Er stond een stevige koude wind met een vriendelijke zon waarmee de dag goed begon. De uitgestrektheid van het landschap met water, dijken, duinen, bossen en weiland geeft, in combinatie van vogelaars met hun liefde voor de gehele flora en fauna van dit eiland, een waardevol gevoel. Tijdens de wandeling wordt er ook over andere dingen gesproken dan alleen over vogels. Een zo'n afdwaling is de opmerking van iemand uit de groep over een man met walkman en koptelefoon op die zich verdacht ophoudt in het natuurgebied de Maashorst en wel nabij de Grensweg. Meerdere mensen uit de groep hebben hem gezien en de oplossing wat deze persoon betreft komt van Jan-Willem die op een wat droge manier zegt, "het zal wel iemand uit Padua zijn". Zo volgden nog meer verhalen, maar die zijn pas leuk als ze door bepaalde personen verteld worden. Achter de dijk een honderdtal goudplevieren; dit wordt aan de fietsende Peter Wienbelt gemeld, die deze kans niet voorbij wil laten gaan en snel komt aange-

rend. Al lopend, zittend, liggend, kletsend, observerend en etend volgt een wandeling langs de Groene Dijk naar een plek, vanwaar je honderden brandganzen kunt zien zitten. Velen hebben gekleurde ringen om hun poten; deze worden in de kijker genomen en genoteerd. Na deze brandganzen gaat de tocht verder en belanden we in de Kobbeduinen. De Kobbeduinen zijn vrij oude, sterk begroeide niet meer verstuvende duinen. Vanaf de Kobbeduinen hebben we om twaalf uur, zittend op een bank met een boterham in de hand, een fraai vergezicht en overzicht over het zuidelijk en oostelijk gelegen kwelderlandschap. We zien een bonte kraai (broek in de sokken) zittend op een tak en de telescopen worden in positie gebracht. Meteen wordt aan andere aanwezige wandelaars op educatieve wijze over deze vogel verteld en er wordt op hem gewezen. Vanaf dit punt gaat Anita alleen terug en de rest gaat de Kobbeduinen in. Op het bord bij de ingang staat Bouw Hoekstrapad, maar van een pad kun je hier niet meer echt spreken. Alles staat onder met plassen water en de bodem is erg drassig. Hier wordt bewezen dat goede "water"-dichte met vet ingesmeerde schoenen of laarzen een noodzaak zijn. Jeroen en René waren niet voorzien van waterdicht schoeisel en moesten om de rest te kunnen volgen vaak om lopen om geen natte voeten te krijgen. Het gebied is sterk verruigd met zeer lang gras, wat het lopen niet vergemakkelijkte. In de verte horen en zien we vele ganzen; een vogel op een paal in de verte is zelfs met een telescoop moeilijk te determineren; we houden het dus maar op een buizerd. We besloten om dwars door het gebied naar het wad te lopen en, "omdat we kaartjes hadden die ons toestemming gaven om dit te doen", zou dit bij fanatieke vogelaars geen problemen opleveren. Hoe dichter we het wad naderden, hoe meer slenken vol water ons de doorgang versperden, zodat we besloten om de Kobbeduinen in de andere richting (de tegenovergestelde) te verlaten en naar het strand te gaan, met de mogelijkheid om zeetrek te kunnen waarnemen. Om het gebied op een snelle en veilige wijze te kunnen verlaten was er "opeens" een kompas. Er vlogen termen rond het kompas als inclinatie en declinatie en hier zie je dat een gedegen militaire ervaring –of was het aanvaring– zeer belangrijk is. In een brede linie werden we op vakkundige wijze door het gebied geloodst om veilig de duinen te bereiken. Hier werd ons op vakkundige wijze voorgedaan hoe je met een vrije val snel naar beneden kunt komen, wat we maar niet opgevolgd hebben. Tijdens de doortocht naar de duinen werden er talingen, smienten, buizerd, torenvalk en rietgorzen waargenomen en, indien mogelijk, door Willie op de gevoelige plaat vastgelegd. Bij Paal 10 wordt een strandloper bijna geslagen door een uit het niets opduikende torenvalk. De strandloper is nu een strandvlieger geworden en neemt snel de vleugels. Dit alles valt te zien op een tiental meters afstand van de groep vogelaars. Bij paal 10 zie je twee duinenrijen met daartussen een grote slenk half gevuld met water en plassen met daarin muggelarven. Tijdens het lopen zien we ook diverse soorten wilde planten, o.a. theunisbloem, distels, jacobskruid, slangenkruid, avondkoekoeksbloem etc. Vanaf de duinen richting vloedlijn lopend ontstaat er opwinding en verbazing, en hoor je kreten als "daar zullen de anderen van de groep jaloers op zijn. Nou, nou, nou wat prachtig!" U, beste lezer, zult zeker wel willen weten wat onze groep in hevige opwinding en verbazing bracht. Wel, een Slechtvalk (ja, U leest het goed), die laag langs de vloedlijn als een pijl de daarzittende vogels opjoeg en dit alles maar enkele meters van ons vogelaars vandaan! Het heeft zeker ruim een uur geduurd voordat de rust onder groep de vogelaars was teruggekeerd. De vogels langs het strand vonden binnen vijf

minuten weer de rust terug en gingen verder met foerageren.

Een goede kennis van vogels is zeer belangrijk, wat zeker blijkt uit het volgende. Iemand uit de groep die nog niet was besmet met het vogelvirus vroeg wat er nou zo bijzonder aan deze in een flits voorbij schietende vogel was. Nou, die vraag stelt hij nooit meer, want toen kwam het vogelvirus in al zijn hevigheid los en met de vogelgids en veel enthousiasme werd iedereen een Slechtvalk rijker. Na zo'n gebeurtenis en na een lange dag zonder één enkel paviljoen te hebben bezocht, vond men het langzaam (of was het snel) tijd geworden om zich nu naar een paviljoen te begeven. Enkelens besloten in een rechte lijn vanaf het water in de richting van de duinen te lopen en hierlangs naar het strandpaviljoen te gaan.

Wij besloten nog even langs de vloedlijn te lopen en daarna in een schuine lijn het strand over te steken. Dit door nat zand waar je een schoendikte in weg zakte en in een tempo dat John volgens mij nog heeft overgehouden aan zijn diensttijd; of was John al met zijn gedachten in het strandpaviljoen, zittend aan een grote bord friet met mayonaise en kroketten? Wat zijn gedachten ook waren, ik weet alleen dat John haast had. En ik, een stuk ouder, holde mee terwijl de twee andere jongeren ver achterbleven. Na zo'n lange wandeling smaakte de chocomel met gebak en slagroom mij in ieder geval heerlijk. De lekkere terrasstoelen nodigden je uit om al zittend van de zon en de versnaperingen te genieten. Als groep vogelaars trek je –met mutsen op, verrekijkers en telescopen in de aanslag en pratend in je eigen streekdialect en vogeltaal– niet alleen de aandacht van andere vakantiegangers maar ook van de vele mussen. En dan komt er altijd wel iemand (o.a. Willie, John of Jan-Willem) met een of andere grap of mop en dan blijkt maar weer dat deze vogelgroep uit gewone mensen bestaat die gezamenlijk genieten en lachen en van deze dag iets bijzonders maken.

Na de inwendige mens te hebben versterkt was weer het moment gekomen om tot aan het avondeten de wandeling voort te zetten en verdere vogelwaarnemingen te doen. Dat ik iets met fietsende vakantiegangers heb blijkt uit de vele bijna-botsingen die ik deze en andere dagen met ze had. Dat dit telkens mij moest overkomen was voor enkelen de aanleiding allerlei spottende toespelingen te maken. En dan is er na een bijzondere dag weer een heerlijke warme maaltijd die op je wacht. Nadat de diverse vogelwaarnemingen over en weer verteld waren en het journaal van acht uur was bekeken, maakte de groep zich op om naar de voor iedereen overbekende "Akbar" te gaan en onder het genot van een of meerdere "Wieckse Witten" of andere alcoholische- en frisdranken de dag te beslechten. Het op tafel leggen van een tientje per persoon vergemakkelijkt het om met een toch zo grote groep zonder al te veel geloop te drinken en te ontspannen. Nadat enkele vogelaars zich aan het biljarten hebben gewaagd, de ballen alle hoeken en kanten hebben geraakt, de nodige drankjes zijn gedronken en de tijd is verstreken kwam weer het uur om je vertrouwde slaapzak op te zoeken. Daarna kun je in alle rust inslapen en alvast denken aan de wekker van zes uur, die enkele uren later je uit je dromen zal wekken.

Jos Welte

Verlag Schiermonnikoog ... door Jan-Willem

Dinsdag 19 oktober 1993

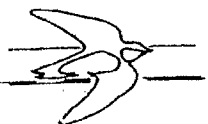
De 6-ur ploeg is inmiddels al twee ur op pad als de grote meute langzaam wakker wordt. Even snel douchen dacht ik, dan kan ik nog een klein ommetje maken voor het eten. Vijf minuten lopen van de jeugdherberg bevindt je je in de duinen. Ontzettend veel kramsvogels en goudhaantjes dit jaar. Zou dat ook de trend zijn van de winter in "ons" eigen Maashorstgebied?

Na een frisse neus gehaald te hebben gaan we ontbijten. Hoe leuk en onderhoudend het vogelen ook is, er moet eerst gegeten worden. Niet verbazend daarom dat we er allemaal zijn. Tijdens het ontbijt worden de plannen voor vandaag weer gemaakt. Ik besluit samen met nog zo'n zeven personen weer te gaan wandelen. De wadkust en de Westerplas staan weer op het programma. Zou het ons lukken deze keer de strandleeuwerikken in ons vizier te krijgen? De jeugdherberg voorbij richting het wad. In de weilanden aan de linkse hand zijn de goudplevieren goed te zien. Het is een plevier met een goudkleurige waas over zich heen. Deze waas is in de zomer nog beter te zien. Helaas moeten we hiervoor naar het buitenland. Landen als Noorwegen, Zweden en Finland. Dit is niet altijd zo geweest. Tot 1937 was de goudplevier broedvogel in Nederland. Ook in het uitgestrekte Brabantse heidegebied kwam toen de goudplevier voor. Helaas, dit is niet meer. Met het verdwijnen van de grote stille heide verdween de goudplevier als broedvogel uit Nederland. Voorgoed? Hopelijk niet. Natuurmonumenten is in Drenthe bezig het plan "goudplevier" uit te voeren. Een aantal kleinere heidegebieden worden aaneengesloten tot één groot heidegebied. Dit gaat vrij rigoreus. Grote delen van weide- en akkerbouwgebieden worden afgegraven en voorzien van hoogteverschillen. Natuurontwikkeling heet dit. De mens helpt een handje en de natuur moet het verder doen. Zal het lukken?

Een eind verder aan de wadkant zien we wadvogels als grutto, rosse grutto, scholekster, diverse strandlopers en ook een familielid van de goudplevier, namelijk de zilverplevier. Je kan wel raden wat voor kleur gloed deze vogel heeft. Ook de zwarte okselvlekken, te zien bij het opvliegen, zijn goede herkenningspunten. Deze soort is niet broedend aan te treffen in de Scandinavische landen. Hiervoor moet je helemaal naar Siberië, omgeving Barentz Zee en het Taymyrschiereiland. De soort overwintert in het wadengebied. Wat een prestatie!!

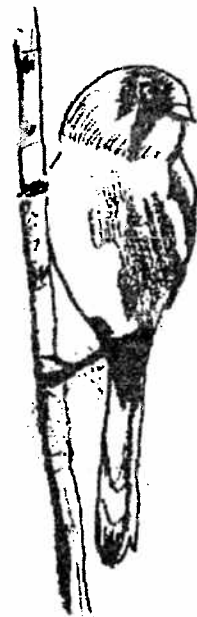
Aan de wadkant bij de Westerplas zouden vaak de strandleeuwerikken zitten. Tot vandaag hadden wij ze echter nog niet gezien. Het geluk was echter vandaag wel met ons. Een zevental strandleeuwerikken, drie mannetjes en vier vrouwtjes, lieten zich goed zien. De vogels zijn vrijwel altijd in het aanspoelsel van de vloedlijn te bewonderen. Hier zoeken ze hun voedsel wat in de winter hoofdzakelijk uit zaad bestaat. De mannetjes hebben in de zomer een soort duivelsmasker, wat in de herfst nog goed te zien is. Het masker bij de vrouwtjes is minder goed te zien.

Een aantal van ons gezelschap had de baardmannetjes nog niet goed gezien. Dus op naar het niet van de Westerplas. Dit keer lieten deze grappige vogels zich niet alleen goed horen maar ook zien. Het geluid is zeer karakteristiek en gemakkelijk

te leren. Het lijkt op het geluidje van twee guldens die tegen elkaar tikken.

Dit is zo'n vogel die je eerder hoort als ziet. Toch lieten enkele zich mooi bewonderen boven in de rietstengel. Het vrouwtje mist uiteraard een baard. Deze is bij het mannetje wel goed te zien. Samen met zijn blauwgrijze kop is het een prachtig gezicht.

In de buurt weer van het dorp gekomen bleek het inmiddels rond etenstijd te zijn. Zullen we dan maar eens zo'n heerlijk gebakken visje gaan eten bij de visboer op het eiland. Hier aangekomen bleken er meer lekkerbekken van ons gezelschap dit idee hebben. Na enkele heerlijke vissen werd onze tocht voortgezet door de duinen om uit te komen bij de eendenkooi aan het andere eind van Schiermonnikoog. In de duinen lieten zich een aantal malen de blauwe kiekendief en sperwer zien. De vrouwtjes van de blauwe kiekendief blijven in de winter hier terwijl het mannetje (wat kleiner is) het meer naar het zuiden zoekt. Zijn voedsel bestaat uit zangvogels die hij achterna gaat. Zij heeft meer trek in wat grotere vogels als merels, lijsterachtigen e.d. Ook op de Maashorst zijn vrouwtjes kiekendieven elke winter te bewonderen. Langs de dijk komen we fietsend Jan Verhoeven, Henk van den Acker en Chris van Lieshout tegen. Jan wist ons te vertellen dat in de haven een ijseend te zien was. Erop af dus. En jawel hoor, na enig tuurwerk liet de soort zich prachtig bekijken door de telescopen. Toch zie je deze soort niet zo vaak. Meestal bevinden ze zich op enkele kilometers van de kust. Op de Pier van IJmuiden hebben we deze soort wel enkele malen gezien.

Geen gekke dag vandaag en het weer was ons ook al goedgezind. Op naar de jeugdherberg. De honger is te horen. Na het voortreffelijke eten werd het achttien uur journaal bekeken. De avond werd gewoonte getrouw afgesloten met diverse pinten in "ons" café midden in het dorp. De andere dag is namelijk weer (ver)trekdag. He wat gaat de tijd snel.

Jan-Willem Hermans

Verlag Schiermonnikoog ... door Aad

Woensdag, 20 oktober 1993

"De laatste dag van de vakantie-excursie op Schiermonnikoog met de Vogelwacht Uden."

Nog denkend aan de diapresentatie en lezing door de heer Konings in "Het Dorpshuis" gisteravond: "Wad een land", begint vandaag de terugreis.

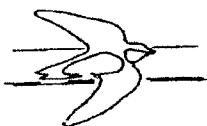
Na weer een prima ontbijt (met eil!) gaan we de fiets inleveren en afscheid nemen van ons aller Elske (eigenaresse Jeugdherberg - Red.). Staande op de pedalen, want het zadel was kei bevroren, leggen we de kleine afstand af, waarna we te voet naar de boot gaan. De bagage is al vroeg weggebracht en blijkt later keurig te zijn ingeladen in de vrachtlorrie die met de boot meegaat. Zo onder het lopen naar de boot laat je je gedachten nog eens gaan naar de voorbijge excursiedagen die zo ontzettend snel voorbij waren. Jonge, jonge, wat waren dat leerzame dagen!!! Je komt er bijvoorbeeld achter dat als je een waterhoofd hebt, en de temperatuur ruim 30 graden Celcius is, dat je dan niet bij "De Grilk" op het terras moet gaan zitten in de zon want dan begint het water te fluiten. Je herinnert je de "bombardementen" na het avondeten en de ontbladeringsverschijnselen als deze of gene tijdens het wandelen de uitlaat in werking stelt. Ik dacht wéér een nieuwe vogel: "de bonte stinkloper". Ook de opmerking "vochtige plas" mocht er zijn! Of; "Hé, loop niet zo hard, je bent toch niet door een haas gedekt, ofwel?" Op technisch gebied kon je ook leren, namelijk dat bouten zonder moeren echt bestaat.

Maar ... echt gevogeld werd er natuurlijk ook en hoe!! In spontaan gevormde groepjes werd van 's morgens vroeg tot 's avonds laat gefietst, gewandeld, gekeken, getwijfeld, geteld en .... gejoekt?! Als er veel bijzondere soorten werden gezien door een groep dan volgden sterkere waarnemingen van een andere groep. Zo spande de slechtvalk op zekere dag de kroon; de ijseend en ijsvors (sommigen hadden -ijsschots- verstaan) op een andere dag. Het was vooral de strandleuwerik die het de vogelaars lastig maakte. Maar ja, anderen zagen er veel. Jeugdgroepen zagen zelfs "blako's", "ascho's" en andere bijzondere soorten.

Na veel moeite werden ook de baardmannetjes ontdekt die niet op de toppen van de bomen maar boven op de rietstengels bleken te zitten (noot Redactie: Aad is een beginnend vogelaar!). Heel sterk was de waarneming van de grote gele kwikstaart op precies dezelfde plek als een paar jaar geleden, maar dan aan de andere kant. Naar een gewone buizerd werd nog nauwelijks gekeken, laat staan naar de "kramballen"!! Ook aardig was de brilduiker, maar de WC-brilduiker in "De Kobbeduinen" deed de deur echt dicht.

Zo zie je maar waar gedachten onder het lopen heen kunnen gaan. O ja, bijna zou ik vergeten te vermelden dat het fijne dagen waren in een goed gezelschap, dat Els prima voor ons zorgde, dat het weer nog nooit zo had meegewerkt als juist dit jaar en dat ik blij ben lid van dit gezelschap te zijn. Allemaal bedankt en tot een volgend treffen.

Aad van Toor

Waargenomen vogels Schiermonnikoog 1993

In bijgaande tabel vindt men een opsomming van de vogelsoorten, zoals deze door de excursiegangers tijdens het verblijf van 16 t/m 20 oktober jongstleden op het waddeneiland gezien en/of gehoord zijn. Dit jaar bleven we steken op een totaal aantal van maar liefst 117 soorten, wat niet slecht genoemd mag worden. De voorgaande excursie naar Schiermonnikoog (1991) noteerden we 115 soorten.

Enkele opvallende vogelsoorten die onderstaande tabel sieren zijn: Slechtvalk, Waterral, IJseend, Jan van Gent en Baardmanneletje. In tegenstelling tot voorgaande jaren hebben we ditmaal de velduil jammer genoeg niet waargenomen.

Willie Bergmans/Jan Verhoeven

-
01. Aalscholver	40. Houtduif	79. Ruigpootbuiszard
02. Baardmanneletje	41. Huiszus	80. Scholekster
03. Barmsijs	42. IJseend	81. Sijs
04. Beflijster	43. IJsgors	82. Slechtvalk
05. Bergeend	44. Jan van Gent	83. Slobeend
06. Blauwe Reiger	45. Kanoetstrandloper	84. Smient
07. Blauwe Kiekendief	46. Kauw	85. Sneeuwgorz
08. Boerenzwaluw	47. Keep	86. Sperwer
09. Bontbekplevier	48. Kievit	87. Spotvogel
10. Bonte Strandloper	49. Kleine Strandloper	88. Spreeuw
11. Bonte Kraai	50. Kleine Plevier	89. Staartmees
12. Boomkruiper	51. Kleine Zwaan	90. Steenloper
13. Brandgans	52. Kleine Mantelmeeuw	91. Stormmeeuw
14. Brilduiker	53. Kluit	92. Strandleeuwerik
15. Bruine Kiekendief	54. Kneu	93. Tafeleend
16. Buiszard	55. Knobbelzwaan	94. Tapuit
17. Dodaars	56. Kokmeeuw	95. Tjiftjaf
18. Drieteenstrandloper	57. Koolmees	96. Toppereend
19. Eidereend	58. Koperwiek	97. Tureluur
20. Ekster	59. Krakeend	98. Turkse Tortel
21. Fazant	60. Kramsvogel	99. Veldleeuwerik
22. Fuut	61. Kuifeend	100. Vink
23. Geelgorz	62. Matkopmees	101. Waterhoen
24. Goudhaantje	63. Meerkoet	102. Waterral
25. Goudplevier	64. Merel	103. Watersnip
26. Grote Gele Kwikstaart	65. Middelste Zaagbek	104. Wespendif
27. Graspieper	66. Oeverpieper	105. Wilde Eend
28. Grauwe Gans	67. Parelduiker	106. Winterkoning
29. Groenling	68. Pijlstaart	107. Wintertaling
30. Groenpootruiter	69. Pimpelmees	108. Witte Kwikstaart
31. Grote Lijster	70. Putter	109. Wulp
32. Grote Mantelmeeuw	71. Rietgorz	110. Zanglijster
33. Grote Bonte Specht	72. Roek	111. Zilvermeeuw
34. Grote Zeeëend	73. Roodborst	112. Zilverplevier
35. Grote Jager	74. Roodborsttapuit	113. Zwarte Kraai
36. Grutto	75. Roodhalsfuut	114. Zwarte Roodstaart
37. Havik	76. Roodkeelduiker	115. Zwarte Ruiter
38. Heggemus	77. Rosse Grutto	116. Zwarte Mees
39. Holenduif	78. Rotgans	117. Zwarte Zeeëend

Vogel onder de loep

De Boornvalk

De boomvalk is een kleine, slanke valk met sikkelvormige vleugels. Je kunt hem met de torenvalk verwarren, maar als je de typische bakkebaarden van een boomvalk ziet is verwisselen met een torenvalk uitgesloten. Bovendien zie je een boomvalk zelden bidden. Dit in tegenstelling tot een torenvalk die je altijd binnen vijf minuten ziet bidden.

De onderdelen van een boomvalk zijn sterk gestreept, de bovendelen zijn egaal grijs tot bruin gekleurd. De boomvalk is een ontzettend snelle jager, zo snel dat hij volop jacht maakt op zwaluwen, die te boek staan als uitstekende, behendige vliegers. Ook niet makkelijk te vangen insecten als libellen behoren tot zijn prooien. Dat een boomvalk snel is heb ik de tweede week van september nog ervaren. Op dat moment waren er heel veel boeren- en huiszwaluwen aanwezig in het begrazingsgebied in de Maashorst (± 200 stuks). Ineens zag ik ze allemaal omhoog vliegen en mijn eerste gedachte was dan ook dat er een boomvalk in de buurt moest zijn. Voor ik er erg in had passeerde mij op ongeveer twintig meter een boomvalk, het leek wel of deze vogel zich uit het niets aandiende. Jammer voor mij hadden de zwaluwen hem toch eerder in de gaten en moest hij het deze keer zonder prooi doen.

De zwaluwen gingen daarna boven de boomvalk vliegen waardoor deze geen kans kreeg om op een zwaluw te duiken, zolang de zwaluwen dus boven hem vliegen zijn ze veilig. Zo escorteerde deze groep zwaluwen de boomvalk net zo lang tot hij ver weg was. Hierna duurde het nog een half uur alvorens zich weer enige zwaluwen boven het begrazingsgebied durfden te vertonen.

Een broedsel opsporen van een boomvalk is niet zo moeilijk. Dat wil zeggen als ze grote jongen hebben. Tijdens deze periode zijn de jongen en de ouders zeer luidruchtig. Veelvuldig hoor je dan het kieuw-kieuw geluid van de jongen die klagen om voedsel en de ouders zie en hoor je ook regelmatig boven het nest.

De boomvalk broedt dikwijls in de buurt van open vlakten zoals heidevelden. Dit jaar heeft hij o.a. nog gebroed in het Annabos, maar in onze omgeving vind je de boomvalk meer bij de Kanonsberg of bij de Drie Vennen. Niet alleen zwaluwen staan op het menu van de boomvalk, maar ook libellen. Mooi is daarbij te zien dat in de volle vlucht een boomvalk een libel pakt en daarna tijdens het vliegen de libel met zijn poten naar zijn snavel brengt. De boomvalk is samen met de wespendif een van de weinige stootvogelsoorten die de winter niet in Nederland doorbrengt, maar in Afrika. Hij gaat daarbij als het ware zijn prooidier, de zwaluwen, achterna.

Pas laat in april zie je hem weer in onze buurt verschijnen en in september/oktober vertrekt de boomvalk weer naar Afrika. We moeten dus nog even geduld hebben vooraleer we deze sierlijke stootvogel weer kunnen bewonderen. Wat mij betreft, was het maar al zover.

John Hermans

Broedvogel Monitoring Project

Namens de werkgroep Inventarisatie willen we weer wat nieuw leven in het BMP-project blazen. Voor ik dit verder verklaar zal ik eerst proberen uit te leggen wat BMP inhoudt.

De afkorting BMP staat voor Broedvogel Monitoring Project. Het is een intensievere vorm van inventariseren, als dat we bij de maandelijkse inventarisaties gewend zijn. Het seizoen voor BMP is korter, namelijk van begin maart tot juni. Eens in de twee weken wordt een vooraf aangewezen gebied in zijn geheel op broedvogels doorzocht. Om de kans om broedvogels te signaleren zo groot mogelijk te maken zul je wel vroeg uit de veren moeten, namelijk net voor zonsopgang (ong. vijf à zes uur).

Per wandeling worden alle broedvogels op een landkaart ingetekend. Na één periode BMP-en heb je dan een goed totaaloverzicht van de soorten en het aantal broedvogels van dat gebied.

Op dit moment hebben we binnen de Vogelwacht een viertal gebieden die op deze manier geïnteriseerd worden, namelijk;

- Raktse en Loose Beemden door Jan Verhoeven en Henk van den Acker.
- Laag Slabroek door Jan Verhoeven en Henk van den Acker.
- Beekdal Slabroek door Jan van Bergen, Peter van Asseldonk en Peter Wienbelt.
- Kooldert door Willie Bergmans.

Je ziet nu ook meteen dat we eigenlijk te weinig deelnemers voor dit project hebben (6 van de 106 leden). Nu vragen deze zes leden zich af of er bij de andere leden niet nog enkele vroege vogels zijn die hieraan willen meewerken. Het zou natuurlijk fijn zijn wanneer de groepen zo groot worden dat er met een soort roulatiesysteem gewerkt kan worden. Verder bestaat er natuurlijk altijd de mogelijkheid om één of meerdere keren mee te wandelen.

Wanneer je geïnteresseerd bent om de BMP-groep te versterken is slechts één telefoontje en een goede wekker voldoende. Ook voor de beginnende vogelaar is BMP een leerproces bij uitstek om diverse vogels met hun geluiden te leren kennen en herkennen. Toegegeven, het is wat vroeg in de ochtend maar naast de vele vogels zie je dan ook de meest prachtige zonsopgangen, en na twee uur BMP-en duik je gewoon weer terug je bed in!

Dus wanneer je dit leest en over een goede wekker beschikt, al dan niet een ochtendhumeur hebt, houd van een prachtig vogelconcert in een nog stil stukje natuur en van mooie zonsopgangen, laat het ons dan direct weten.

Namens de werkgroep Inventarisatie,
Peter van de Braak,

Telefoon: 04132 - 53586

Jaarverslag Taakgroep Nestkasten

Het afgelopen broedseizoen zijn de nestkasten gemiddeld zes keer gecontroleerd. De eerste controles vonden plaats op 15 april, de laatste in verband met de tweede broed, vonden plaats op 9 juli jongstleden.

In verhouding tot 1992 waren er minder legsels, maar door het grote voedselaanbod waren deze groter dan vorige jaren. Er waren ook méér kasten bezet dan voorheen. Dit jaar waren er in het blok 45/48 in Odiliapeel vier broedgevallen waarbij de oudervogels dood op nest waren aangetroffen, hiervan is de doodsoorzaak jammer genoeg niet bekend!

Er heeft wel een broedplaatsverschuiving plaatsgevonden, namelijk die van de zwarte mees. Vorig jaar broedde deze mees hoofdzakelijk ten zuidwesten van het Slingerpad en in dit jaar zijn bijna alle broedsels verschoven naar de noordoost kant hiervan.

Wellicht heeft dit te maken met de recreatiedruk enerzijds en de verruiging aan de andere kant van de grensweg anderzijds (meer voedselaanbod).

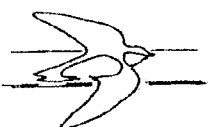
Er hebben zich wat betreft verstoringen geen grote veranderingen voorgedaan.

In onderstaande tabel zijn de broedresultaten van 1993 weergegeven en ter vergelijking die van 1992. Hierin valt direct op dat de zwarte mees zich steeds meer op zijn gemak begint te voelen gezien zijn explosieve groei in aantal!!

1993	LEGSELS:		EIEREN:		JONGEN:	
	1992	1993	1992	1993	1992	1993
VOGELSOORT:						
Koolmees	95	81	720	739	396	662
Pimpelmees	31	34	312	353	276	326
Zwarte mees	12	16	100	121	85	93
Gekr. roodstaart	1	1	5	5	5	5
TOTAAL:	139	132	1137	1218	762	1086
Leeg: 52		Weg: 3		Verstoord: 11		

Coördinator taakgroep Nestkasten,

Harry Claassen,

IJsland, het land van dag en nacht licht

Dit jaar heb ik na veel wikken en wegen toch de knoop doorgehakt en ben alleen op vakantie gegaan, tenminste met allemaal onbekenden voor mij.

Op 4 juli jl. was het dan zover. Vanaf Schiphol met een vliegtuig van Icelandair naar Keflavik. We zijn in totaal met vijf personen vanaf Schiphol vertrokken. Een lekker klein groepje om mee rond te trekken. Eenmaal aangekomen op IJsland en door de douane staat daar onze reisleader, Jan Opdam, te wachten. Van de vorige groep is er nog één persoon achtergebleven. Deze gaat nog een keer de rondrit over IJsland maken met ons groepje.

Het eerste wat we van onze reisleader te horen krijgen is: "Tover nu maar je zwemspullen boven water, want we gaan zwemmen". We gaan zwemmen in de "Blue Lagoon". Dit "zwembad" is ontstaan door het afvalwater van een chemothermofabriek die erbij staat. Het water is heerlijk, op sommige plekken zelfs te warm. De eerste overnachting op IJsland vindt plaats op de camping van Reykjavik. Zoals gewoonlijk bij mij is de eerste nacht in den vreemde niet echt geslaagd. De tweede dag gaan we naar Haukadalur. Dit is de plek waar het eerste Parlement van IJsland is gesticht. Hier werd in het verleden ook recht gesproken. Ook is er tijd voor een bezoek aan de Geysir en de Gullfoss.

De overnachting is nu in de buurt van Reykir. 's Morgens gaan we op weg naar Landmannalaugar. Dit is een dal, waar maar één weg in en uit gaat. Daar verblijven we twee dagen. De eerste dag in Landmannalaugar beklimmen we met z'n allen twee bergkammen. Dit is onze eerste behoorlijk stevige wandeling, wat wel te merken was tijdens de klim naar de top. We voelden ons een stelletje "oudevandagen". Teruggekomen op de camping gaan we heerlijk relaxen in de warme beek. Hier zie ik de Grauwe franjepoot, Harlekijneenden en Sneeuwgorzen. De volgende dag is zeer vermoeiend, bijna de hele dag in de auto op weg naar Skaftafell. Onderweg hebben we langs de kust zelfs zicht op de Westmaneilanden en ook een grandioos uitzicht op een van de ijskappen van de Myrdalsjökull.

Ook bezichtigen we enkele watervallen waaronder de Seljalandsfoss en de Skógafoss. Om Skaftafell te bereiken moeten we het laatste stuk er naar toe over een houten brug rijden. Vanaf deze brug hebben we een mooi panorama naar de uitlopers (gletsjers) van de ijskap van de Vatnajökull. 's Avonds gaan we nog wandelen om de Svartifoss te bekijken. De rotsformatie bij deze waterval is iets apart. Deze lijkt door mensenhanden te zijn gemaakt. Allemaal rechte zuilen naar beneden.

De volgende stop is in Höfn. Dit is een havenstad met minder dan vijfduizend inwoners. Op het moment dat wij er aankomen was het feest ter ere van de kreeftenvangst in volle gang. De dag erop is weer een lange dag in de auto naar Neskaupstadur. In dit vissersstadje woont Christian, de eigenaar van de auto waarmee we rondreizen. Onderweg naar dit stadje rijden we langs de kust. De fjorden zijn zo gigantisch mooi. We treffen het ook met het weer. De zon staat heerlijk te schijnen. In Neskaupstadur krijgen we 's avonds (zoals verwacht) bezoek van Christian. We maken dan de afspraak om, 's morgens voordat we verder gaan, de kunstgalerie te bezoeken. Deze kunstgalerie is nog in oprichting en Christian helpt hieraan mee.

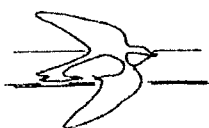
Nu op weg naar Myvatn, het Muggenmeer, maar onderweg eerst langs het Shell tankstation in Egilsstadir. Ik was namelijk in het zwembad van Höfn mijn toilettaas met reservebril en lenzenvloeistof etc. vergeten. Deze zouden per bus vanuit Höfn naar Egilsstadir gebracht worden.

Eenmaal aangekomen bij Myvatn is het al heel snel duidelijk waarom dit het Muggenmeer wordt genoemd. Je vindt ze overal in je kleding, je eten en noem nog maar wat dingen. Hier blijven we drie nachten staan. De eerste dag bij Myvatn gaan we naar de Krafla. De actiefste vulkaan op IJsland. Hier maken we een wandeling over de lavastroom van de uitbarsting in 1986. Tijdens de wandeling moet je wel goed opletten waar je je voeten plaatst. Dit in verband met het grote verschil in dikte van de lavastroom op sommige plekken. Dus alleen dan je voet pas verplaatsen als je zeer zeker bent dat je ook stevig staat. De volgende dag gaan we met de auto een rondtocht maken naar Húsavík, Asbyrgi, bezoek aan de Hafragilsfoss en de Dettifoss. In Asbyrgi beklimmen we ook een wand in de Hoefjzerkloof. Als we een tijdje daar zitten komt er plotseling de Giervalk voor ons in de struiken zitten. Nu kan mijn vakantie zeer zeker niet meer stuk. Nu kan ik thuis mijn broer Henk pesten met het feit dat ik de Giervalk gezien heb en hij niet. Deze dag was heerlijk. De zon scheen en ook was er bijna geen wind. De lunch hebben we genuttigd aan de Noordelijke IJsee, in ons T-shirt, bij een temperatuur van ongeveer 13° Celcius.

De laatste dag bij Myvatn splitst de groep zich in tweeën. De grootste groep gaat wandelen in Dimmuborgir en paardrijden. De tweede "groep", bestaande alleen uit mijzelf, gaat wandelen langs het Muggenmeer om toch nog even alleen wat vogels te bekijken. Een rustige plek, in het totaal ben ik tijdens die halve dag maar ongeveer drie personen tegengekomen. 's Middags word ik weer opgepikt door de rest van de groep en gaan we op weg naar Akureyri. In Akureyri gaan we naar een soort McDonalds "Crowned Chicken". Je krijgt hier wel waar voor je geld. Het kleinste portie frites staat gelijk aan bij ons een groot portie frites. Een behoorlijk portie om te verorberen. De overnachting vindt plaats op een camping midden in deze stad. 's Nachts is het wel wennen aan het stadsverkeer.

De volgende stop zal op de Kjöllur zijn bij de camping van Hveravellir. De verwachting was dat we het hier wel koud zouden krijgen. Dit in verband met het feit dat deze camping tussen twee ijskappen in ligt, nl. de Hofsjökull en de Langjökull. Als we aankomen is de temperatuur heerlijk. Dit is wel nodig om onze broeken droog te krijgen die bij de rivierdoorsteek te voet nat zijn geworden. Tegen de avond gaan we in de warme bron baden.

Het eind van de reis begint inzicht te komen. Een van de minpunten van een vakantie; er komt een einde aan. De volgende dag gaan we richting Reykjavík en komen we in de bewoonde wereld. Voor we in Reykjavík aankomen hebben we nog een bliksembezoek gebracht aan de Gullfoss, de Geysir en Haukadalur. Nu is het mooi weer in tegenstelling tot de eerste dag. De camping waar we de laatste twee nachten zullen doorbrengen ligt in Hafnarfjörður, een voorstad van Reykjavík. We hebben één dag om door te brengen in Reykjavík voor het kopen van souvenirs e.d. De laatste avond op IJsland gaan we uit eten in Reykjavík. Ik heb een heerlijke visschotel met zalm. Na het eten gaan we nog even naar café Amsterdam voor een afzakkertje. 's Morgens is het nogal vroeg dag, want het vliegtuig vertrekt al vroeg richting Nederland. Op 18 juli zijn we rond het middaguur weer terug in Nederland.

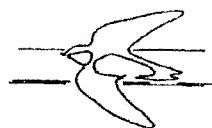
Het was voor de hele groep een moeilijk afscheid van een overheerlijke vakantie op IJsland. Eén ding was wel duidelijk geworden, iedereen zou zeker nog eens terugkomen naar dit vulkanisch eiland.

Voor mij was dit de mooiste vakantie die ik ooit gemaakt heb en ook zeer zeker nooit zal vergeten.

Een kleine opsomming van de vogels die ik in dit fantastisch land heb gezien en/of gehoord:

Grote mantelmeeuw, Spreeuw, Dwergstern, Eidereend, Scholekster, Noordse stern, Koperwiek, Kleine rietgans, Wilde eend, Noordse Stormvogel, Grote zaagbek, Tureluur, Raaf, Sneeuwgorst, Goudplevier, Witte Kwikstaart, Rouwkwikstaart, Harlekijneend, Grauwe franjepoot, Drieteenmeeuw, Kleine jager, Kokmeeuw, Regenwulp, Middelste jager, Grote jager, Papagaaiduiker, Stormmeeuw, Keep, Barnsijs, Wilde zwaan, Bontbekplevier, Krakeend, Pijlstaart, Giervalk, Alpen-sneeuwhoen, IJslandse brilduiker, Winterkoning, Watersnip, Wintertaling, Middelste zaagbek, Kuifeend, Kleine alk, Bonte strandloper, Merel, Sneeuwgangs en Topper-eend.

Anita van den Acker

Een Osse uitnodiging

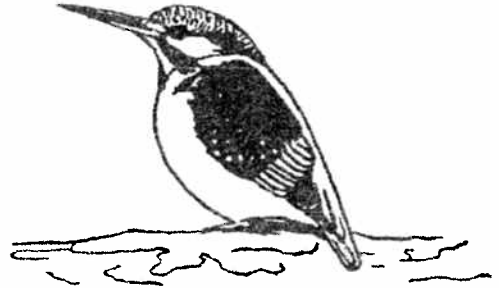
Op zondag 19 september jl. vertrokken we met tien personen richting de Osse Polders. We waren uitgenodigd door de Osse vogelwerkgroep. Dit als cadeau voor ons tienjarig bestaan. Een mooier cadeau hadden we ons niet kunnen wensen. Om ongeveer negen uur zouden we onze gidsen treffen. We waren iets eerder en keken rond over het pas aangelegde natuurgebied aan de overzijde van het oude zwembad.

Op een gegeven moment ontdekte Willy Bergmans (ere wie ere toekomt!!) een ijsvogeltje. Het ijsvogeltje liet zich schitterend bewonderen. Al jagend boven het water liet de vogel zich enkele minuten zien. Zelfs de leden die niet zo bedreven zijn met de verrekijker konden hem goed bewonderen. Dit is meestal anders

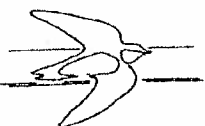
Als je het beestje al ziet dan met een flits. Onze gidsen John en Toon kwamen rond negen uur en waren blij met onze waarneming. Het natuurgebied is nu een jaar oud en er zijn al vele leuke waarnemingen gedaan. Ook watersnippen lieten zich bewonderen. Hierna gingen we naar de Gouden Ham. Dit is een waterrecreatiegebied in het

Gelderse land. Via het pont bij Megen bereik je dit gebied vanuit Oss. De vogelwerkgroep heeft hun inbreng gehad bij het inrichten van dit gebied. Centraal ligt in het gebied een prachtige vogelkijkhut die alleen op verzoek te bezichtigen is. Van hieruit hadden we een prachtig gezicht op een oude Maasarm. Aalscholvers, kuifeenden, futen e.d. waren in alle rust te aanschouwen. Hierna gingen we kijken naar de aangebrachte oeverwaluwenwand. Helaas hebben de oeverwaluwen hun nestje hier nog niet gevonden. Als afsluiting kregen we van de vogelwerkgroep een kop koffie aangeboden.

Bij deze nog van harte bedankt voor deze leuke dag. Via de toeristische route keerden we weer huiswaarts. De thuisblijvers hadden weer geen gelijk.

Jan-Willem Hermans

In gesprek met ... Agnes van Brakel

Een zomers gesprek, ondanks de koele avond, met een gezellig, druk levend mens. Zo kan ik die avond wel samenvatten. De tijd vloog voorbij. Wie is dan wel die Agnes? Om te beginnen woont ze in Vorstenbosch, maar vertoeft ze in de zomermaanden zoveel mogelijk op de camping in Heeswijk waar ze sinds kort een sta-caravan heeft staan. Van beroep boekhoudster, wat ze nog druk uitoefent voor allerlei grote en minder grote bedrijven. Het liefst werkt ze thuis, dan kan ze de dingen zelf indelen. De klanten zijn zeer verschillend: de een brengt z'n administratie in de spreekwoordelijke schoenendoos, de ander heeft een eigen, soms ondoordringbaar systeem...

Het maakt Agnes niet veel uit, zolang ze maar haar eigen gang kan gaan. Gelukkig kan ze haar dochter al inschakelen voor allerlei hand- en spandiensten. Daardoor krijgt ze mooi wat tijd om te vogelen. Zoals wel meer mensen in onze club is Agnes met vogels opgegroeid. Niet alleen had haar vader een volière met vooral tropische vogels, maar ze gingen vaak samen op pad, vader en dochter. 's Morgens om vier uur, richting Oirschot of naar de Campina! (Agnes komt oorspronkelijk uit Boxtel). Uren konden ze dan lopen en er ontsnapten niet veel vogels aan hun aandacht.

Later, door studie, werk, gezin en verhuizing verwaterde dat, totdat Agnes mee ging lopen met de I.V.N.-wandelingen op Slabroek. Bij een van die wandelingen die geleid werden door de Vogelwacht kwam de oude liefde weer boven: Agnes loopt liever met de neus in de lucht dan naar de grond!

Ze liep een stel excursies mee, een paar inventarisaties met Jan Verhoeven en Henk van den Acker, waarbij het haar opviel dat de mannen echt stil bleven staan om te luisteren, om haar allerlei uit te leggen. Alleen was ze nooit snel genoeg bij het vinden van de naam! Afgelopen winter deed ze de vogelcursus. En ook daar viel het haar weer op: het enthousiasme en het geduld waarmee de kennis overgebracht werd. Het was nooit eentonig en ze wist niet dat er zoveel foefjes waren om vogelgeluiden te herkennen. Alhoewel... ze vindt het nog steeds moeilijk. Dus zit de CD met vogelgeluiden nogal eens in de speler om te repeteren.

Waar ze ook van heeft genoten: de uilenwandeling! Op nieuwe schoenen drie uur het bos in ... De pijn werd vergoed door het horen en zien van ransuilen en kwartels. Maar hoe leg je uit aan je man dat je 's nachts om één uur met een stel kerels het bos uit komt vallen? Gelukkig houdt haar man ook van vogels, maar hij is geen vroege vogel en van wandelen houdt hij ook niet zo. De aankoop van een sta-caravan was dan ook een gouden greep. In Heeswijk, lekker dicht bij huis, zodat je ook door de week na het werk nog gauw even "op vakantie" kunt. Op de fiets, want dan zie je meer, met de kijker altijd in de tas. Onderweg zien ze van alles. Zelfs een keer een havik die bezig was zijn prooi te verorberen. Maar ook op de camping -bij bos en bij water en heel rustig- is van alles waar te nemen. Allerlei spechten hebben ze er al gezien en gehoord. Misschien zelfs wel de drie-teen specht. Maar Agnes is daar nog niet zeker van omdat ze hem zelf nog niet onder ogen heeft gehad. Mocht dat wel gebeuren dan zal ze het zeker laten weten! Zo werd ze ook een keer verrast door het 'judeldo' van de wielewaal. Zo hard dat ze bijna van haar fiets viel. Maar ze had nog genoeg tegenwoordigheid van geest om rond te kijken. Die gele flits die om de boom verdween ... dat kon niet missen.

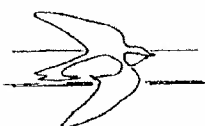
Ze is dan ook zeer blij met haar nieuwe kijker die ze op een achternamiddag in Arnhem is gaan halen. Dat scheelt, dat scheelt!

Ze was bang uitgelachen te worden toen ze merkte dat ze er zelfs 's avonds heel laat nog prima mee kon zien. Dat de kijker de vogels zelfs helderder leek te maken. Maar dat is geen illusie, dat is kwaliteit! Ze hoeft nu dus nooit meer een kijker te lenen, wat een opluchting!

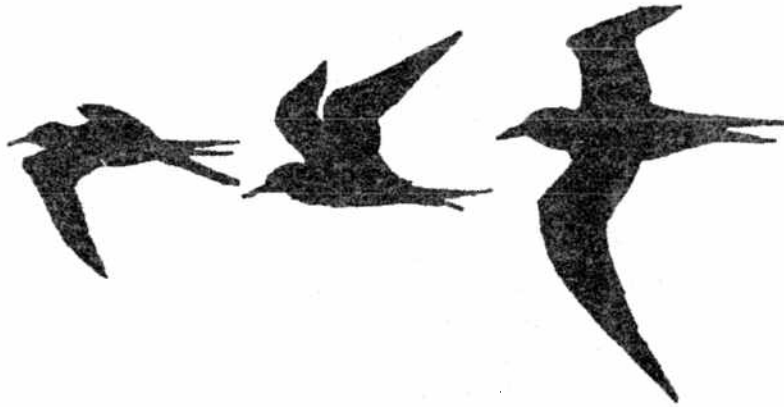
Binnen de club vindt Agnes dat ze nog niet echt veel gedaan heeft. Ze wil eerst ook eens wat rondkijken, een keer meegaan met de nestkasten of kerkuilengroep. Dat lijkt haar wel wat. Toch heeft ze wel wat gedaan: samen met "buurman" Joep heeft ze een middag in de Groenhoeve gestaan om een schoolklas te begeleiden bij de tentoonstelling. Dat is haar honderd procent meegevallen. De kinderen bleken geïnteresseerd, waren goed voorbereid en hadden plezier in het mooie materiaal.

De feestavond tot besluit van het tienjarig bestaan was ze helemaal vergeten! De hele week had ze zich verheugd op een gezellig feestje, om er 's nachts in bed achter te komen dat het al voorbij was! Jammer! Ook jammer dat ze niet mee kan gaan op die gezellige Waddentocht. Ze heeft er eigenlijk wel zin in. Maar de maand september wil ze doorbrengen in Thailand, liefst op de rug van een olifant schommelend door het oerwoud. Zo rustig, nergens het geluid van een auto of iets ander moderns met motorgeronk. Alleen het geluid van het woud ... met z'n vele tropische vogels. Die je wel hoort, maar in dat dichte gebladerte nauwelijks ziet. Ze hebben het al een keer vaker gedaan, maar Agnes geeft er met genoeg de wintersport voor op. Ook al is het in de bergen eveneens heel rustig en motorgeronkvrij. Voorlopig dus nog geen vaste taakgroep voor Agnes. Misschien gaat ze meedoen met de inventarisaties. Ze kan gemakkelijk vroeg opstaan, is altijd meteen fit en ze vindt dat je in zo'n klein groepje zo vreselijk veel ziet! Je slaat de spijker op z'n kop, Agnes. We hopen je dan ook vaak te zien in de vroege morgen. Wat je vakantie betreft: heel veel plezier en als je een mooi vogelavontuur meemaakt laat je ons er dan van meegenieten via ons Bruujssel...!!

Margreet Hoefnagels

Vogeltrek-teldag 1993 in cijfers

Op 10 oktober 1993 is wederom door een groot aantal mensen van 's morgens vroeg tot laat in de middag een inventarisatie gehouden van alle overvliegende trekvogels over het Maashorstgebied. De organisatie had tijd noch moeite gespaard om alles zo gesmeerd mogelijk te laten verlopen. De administratieve voorbereiding, de communicatie, de bevoorrading, kortom alles was tot in de puntjes geregeld. Ook het weer deed die dag een aardige duit in het zakje. Perfect najaarsweer dus. Om een dag buiten in het veld te vertoeven was een verademing. En vogeltjes gluren werd tussen de regels door ook goed bijgehouden. Aan het einde van de dag bleef de tellerstand op ruim tienduizend waargenomen trekvogels steken.

De Top-10 ziet er ditmaal weer anders uit die van 1992. Waarschijnlijk komt dit door de periode waarin de vogeltrek-teldag werd gehouden. De voorgaande teldag was eind oktober, ditmaal begin oktober. Opvallend is de teruggang van kok- en zilvermeeuwen. Vermoedelijk komt dit doordat hun grootste voedselleverancier (de Udense vuilnisbelt) niet meer opengesteld is voor vuilniswagens. Hierdoor is hun "voedseltrek" over de Maashorst sterk teruggenomen. Verder zijn in de Top-10 diverse kleine trekvogels vertegenwoordigd.

Hopelijk zijn de komende vogeltrek-teldag, de weer- en vogelgoden ons wederom goed gezind zodat het weer een hele leuke dag wordt.

Tot ziens,

Anita van den Acker

VOGELWACHT UDEN E.O. vogelrekteldag 10 oktober 1993

TOTAAL VERZAMELSTAAT		1990	1991	1992	1993				
	Code	Totalen periode I t/m VI	Top 10 Totalen periode I t/m VI	TOP 10 Totalen periode I t/m V	TOP 10 Totalen periode I t/m V	TOP 10			
Aalscholver	A	175		102		11			
Grauwe Gans	B	962	6	0	1.259	0			
Smient	C	0		0	0	0			
Wilde Eend	D	0		0	5	6			
Sperwer	E	12		38	14	21			
Buizerd	F	13		68	48	61			
Scholekster	G	0		35	0	1			
Goudplevier	H	5		0	0	1			
Kievit	I	542	8	1.645	1	1.016	3	41	
Watersnip	J	4		1	0	0			
Wulp	K	2		15	8	0			
Kokmeeuw	L	1.080	4	806	4	377	6	205	8
Stormmeeuw	M	0		8	0	0		8	
Kl.Mantelmeeuw	N	2		0	0	0		0	
Zilvermeeuw	O	605	7	150		192	10	12	
Gr.Mantelmeeuw	P	0		0	0	0		0	
Holenduif	Q	65		154		213	9	95	
Houtduif	R	1.038	5	581	5	1.186	1	518	7
Veldleeuwerik	S	437	10	347	7	610	5	1.263	4
Boerenwaluw	T	0		45		0		19	
Boompleper	U	0		9		0		0	
Graspleper	V	106		462	6	99		1.424	3
Gele Kwikstaart	W	1		0		0		3	
Gr.Gele Kwikstaart	X	0		0		0		1	
Witte Kwikstaart	Y	8		170	10	2		200	9
Heggenus	Z	0		3		0		0	
Merel	AA	19		16		5		20	
Kramsvogel	BB	2.421	1	17		361	7	13	
Zanglijster	CC	2		14		0		9	
Koperwiek	DD	1.108	3	310	8	171		1.562	2
Grote Lijster	EE	10		41		9		36	
Pimpelmees	FF	10		9		4		5	
Koolmees	GG	21		57		4		61	
Kauw	HH	73		110		87		111	
Roek	II	26		12		37		38	
Spreeuw	JJ	1.851	2	1.116	3	924	4	1.027	5
Ringmus	KK	138		108		28		86	
Vink	LL	523	9	1.373	2	140		2.396	1
Keep	MM	33		74		13		71	
Groenling	NN	90		46		4		16	
Putter	OO	0		0		1		86	
Sijs	PP	32		10		24		593	6
Kneu	QQ	20		218	9	14		188	10
Geelgors	RR	88		21		42		59	
Rietgors	SS	4		2		3		0	
Tot.overlge soorten	TT	482		302		405	8	225	
Niet gedeter.soortn	UU	143		487		328		267	
		<u>12.151</u>		<u>8.982</u>		<u>7.813</u>		<u>10.759</u>	
		=====		=====		=====		=====	

Op stap ... de Blokhut en omgeving

Deze keer wil ik jullie meenemen naar een tweetal wandelroutes in de buurt die echt de moeite waard zijn. Ik denk dat er verschillende mensen zijn die deze routes kennen, maar toch zie ik dat hier te weinig gelopen en gekeken wordt door de meeste mensen. Ik praat dan over de routes die starten vanaf de Blokhut: de groene en de rode route. Allebei routes van een klein uurtje. (Als je tenminste doorloopt, anders verdubbelt de tijd!) Beide routes hebben veel gemeen, ze lopen hoofdzakelijk door het bos maar worden toch ook afgewisseld door andere landschapselementen.

De rode route voert je langs twee mooi gelegen bosvijvers. Hier zijn natuurlijk ook veel vogels waar te nemen want water trekt nu eenmaal vogels aan. Waarschijnlijk is dit omdat bij water meer insecten voorkomen die voor veel vogels als voedsel dienen. In de struiken rondom deze vijvers zijn dan ook bijna altijd de fitis en de tjiftjaf te vinden, twee op en top insectenetters. Maar met een beetje geluk is er ook de zwartkop en de grasmus te beluisteren. Terwijl er ook de prachtig zingende en tot ieders verbeelding sprekende nachtegaal te vinden is die de zomeravonden kan vullen met een prachtig vogelconcert. Het is onbegrijpelijk dat zo'n kleine eenvoudige vogel zoveel geluid kan maken, op zo'n prachtige wijze.

De rode route volgend kom je ook langs enkele landbouwgronden die begroeid zijn met bonen en aardbeien, (lekker, zo van het land...). Hoog in de lucht zie je vaak de bekende buizerd vliegen, of liever gezegd zweven. Deze roofvogel kan op mooie zomerdagen urenlang rondzweven op de termiek en op zoek zijn naar een prooi. Vaak bestaat zo'n prooi ook uit dode dieren. De buizerd is als het ware de gier van Nederland. Zijn miauwende roep is al van veraf te horen en voor mij een karakteristiek geluid van de Maashorst.

Een ander geluid dat je overal hoort maar vooral langs de rode route is het geluid van de grote bonte specht. Die zitten hier echt veel. Ik heb langs deze route een keer vier nesten geteld met piepende jongen, en dat waren allemaal spechten want ik heb op de ouders gewacht. Als je op afstand naar zo'n nest gaat zitten kijken kun je prachtig zien hoeveel werk de ouders hebben om hun jongen groot te brengen. Zowel het mannetje als het vrouwtje slepen constant voer aan dat bestaat uit rupsen en larven van kevers die voorkomen onder de schors van bomen. Het mannetje is duidelijk te kennen aan zijn rode kop. Hij zorgt naast het voeren ook voor de veiligheid van het nest want iedere onverwachte beweging in de omtrek van zijn nest zorgt al voor veel geroep. Zijn jongen zijn echter niet zo slim om dan stil te houden, ze schreeuwen constant door om nog meer eten. Misschien weten ze wel dat ze toch veilig zitten in hun holletje.

De groene route is de "goudhaantjes- en vinkenroute". Deze voert namelijk door een stuk zeer donker dennenbos waar het werkelijk wemelt van de goudhaantjes. Als je er even stil blijft staan zie je ze werkelijk in grote aantallen door de dennen-takken springen. Met enig geduld komen ze zo dicht bij dat je ze bijna aan kunt raken.

Ook vinken komen hier massaal voor, vooral in het najaar zwermen grote groepen vinken door deze bossen. Vaak in gezelschap van kepen en andere vinkachtigen.

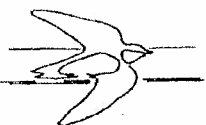
In dit donkere dennenbos is 's avonds ook vaak de roep van de ransuil te horen. Een uilensoort waar het volgens mij goed mee gaat in de Maashorst. Vaak zijn de jongen te horen, die een geluid maken van een scharnierende deur. Als de ouders een muis komen brengen roepen ze al van afstand naar hun jongen die dan reageren door te bedelen met een luid klakkend geluid.

Beide routes voeren je langs oude beuken en kastanjabomen die de hobbelige zandpaden een rustiek en sfeervol aanzicht geven. Met het geluid van de eerder genoemde nachtegaal en de altijd fluitende roodborst een prachtig tafereel dat je even doet vergeten dat je zo dicht bij het drukke Uden bent.

Dus mensen ga de sfeer proeven van deze wandelroutes, ze zijn op zijn mooist op een zonnige voorjaarsdag. Een mooie gelegenheid om na een drukke dag een lekker tot rust te komen.

Tot de volgende keer,

Pedro van den Acker.

Fietsexcursie omgeving Uden

Zondagochtend 27 juni 1993 was ik al vroeg wakker. Allereerst buiten kijken hoe het weer vandaag zal worden. Het ziet er een beetje bewolkt uit, maar wel goed weer om een eind te gaan fietsen. Dus vlug opstaan om de nodige dingen te regelen, zodat ik op tijd bij de Groenhoeve kan zijn. Er is nog niemand als ik bij de Groenhoeve arriveer om ca. tien voor negen. Maar al heel snel komt de tweede persoon aan, Willie Bergmans. Hierna komen nog John Hermans, Theo Thijssen, Aad van Toor, Wim Hoefs, Pieter en Bep van der Voort, Jet van den Acker en Maria van Dommelen. Om ongeveer tien over negen beginnen we met de fietstocht. Allereerst fietsen we richting "de Kleuter". Onderweg zien en horen we al diverse vogels. Zoals merel, ekster, gierzwaluw, kauw, zwarte kraai, vlaamse gaai. Bij de Kleuter aangekomen stoppen we even om te kijken of er nog iets interessants te observeren is. Helaas zijn de vogelgoden niet met ons. Alleen een fuut, meerkoeten, grasmus en tjiptjaf lieten zich zien en horen.

We gaan weer verder met onze fietstocht. Het volgende doel is nu het Hemelrijk. We fietsen om het Hemelrijk heen. Het is er erg rustig. Hier zien we de kleine mantelmeeuw, enkele witte kwikstaarten, in de struiken een zwarte roodstaart, een torenvalk, een buizerd, een tortelduif en nog enkele andere vogels. We fietsen weer verder. Het volgende punt is Kooldert. Op weg er heen stoppen we bij een weiland waar we enkele wulpen zien. We zijn nog maar amper afgestapt of we horen het bekende geluid van de kwartel. Totaal verbaasd zijn we, daar we op deze plek helemaal geen kwartel hadden verwacht. Ook zien we hier nog een paar scholeksters, boerenzwaluwen en Kievitten. We fietsen maar weer verder daar onze pogingen om de kwartel in het hoge gras te ontdekken tevergeefs zijn. Als we bij de Hoenderbos zijn aangekomen

vertelt Pieter dat we dit plaatje zoals we het nu nog zien, er over tien jaar niet meer zal zijn, omdat het dan volledig volgebouwd zal zijn. Als we dicht in de buurt van Dorshout komen stellen Pieter en Bep voor om bij hun een kopje koffie te gaan drinken. Dit wordt door de meeste als zeer welkom ervaren. Alleen John, Wim en Aad nemen afscheid van ons en fietsen verder daar ze meerdere dingen gepland hebben. Een lekker bakkie koffie wordt er bij Pieter en Bep geschonken. Zo lekker dat het twaalf uur is voordat we het weten. Er wordt besloten om de fietstocht hier te beëindigen en naar huis te gaan. Al met al was het een zeer geslaagde fietstocht en zeker voor herhaling vatbaar. Pieter, van mij mag je de volgende ook weer organiseren!!

Tot ziens, Anita van den Acker

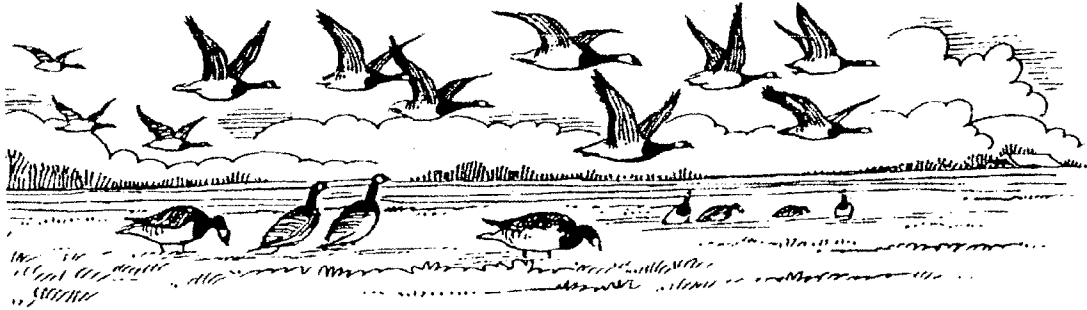
Dit zijn de vogels die ik zo nog kon opschrijven. Dus als ik er nog enkele vergeten ben moet je deze zelf aanvullen.

Lijst van vogels 27-06-1993

Merel, Huismus, Ringmus, Heggemus, Ekster, Zwarte Kraai, Kauw, Vlaamse Gaai, Zwarte Roodstaart, Witte Kwikstaart, Kievit, Scholekster, Wulp, Kwartel, Patrijs, Torenvalk, Buizerd, Sperwer, Tjiptjaf, Grasmus, Fuut, Meerkoet, Gierzwaluw, Boerenzwaluw, Vink, Fitis, Kleine Mantelmeeuw, Holenduif, Houtduif, Tortelduif, Turkse Tortel.

Een reis naar het verre Siberië

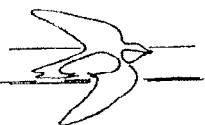

Al jarenlang was het een wens van mij, John, om eens een keer Siberië te bezoeken en daar te proeven hoe "onze" rotgans zich in leven weet te houden.

Dit was nooit mogelijk maar sinds de val van het kommunisme opent Rusland zoetjesaan zijn grenzen. Vandaar dat de stichting Plancius dit jaar voor het eerst een tocht naar Siberië kon plannen

Samen met nog twaalf andere personen had ik mij hiervoor opgegeven en zo kon het gebeuren dat we op zondag 11 juli 1993 in het vliegtuig stapten wat ons naar St. Petersburg bracht. Hier hebben we de nacht doorgebracht. De volgende dag zijn we met een klein vliegtuig over de Siberische vlakke gevlogen om uiteindelijk in het plaatsje Dikson te landen.

Onderweg kan je genieten van een prachtig ongerept landschap waar nauwelijks mensen wonen. Volop meanderende (slingerende) beken en rivieren zie je onder je voorbijkomen. Ook in Dikson hebben we overnacht. Dit gebeurde in het plaatselijke dorps huis waar je overal kon "genieten" van de kakkerlakken. De volgende dag zijn we overgestapt op een Russische helikopter die ons naar de uiteindelijke bestemming bracht, het basiskamp op het eiland Noordland. Dit is een eilandengroep die zich voor de kust van Siberië bevindt, geheel omgeven met pakijs. Je bent dan ongeveer op 80° noorderbreedte en dit merk je dan ook goed aan de temperatuur, die op dat moment zo rond de 0° Celcius was. Vanuit dit basiskamp maakten we elke dag met de helikopter trips naar diverse bestemmingen. Veelal zijn dit broedkolonies met drieteenmeeuwen, enkele grote burgemeesters en een paar zwarte zeekoeten. Maar dit was niet het enige wat ik tijdens de trips gezien heb. Diverse malen kregen we vanuit de helikopter ijsberen in beeld. Een fantastisch gezicht om zo een tien meter onder je een ijsbeer over het ijs te zien lopen.

Eenmaal kwamen we ook een groep van elf walrussen tegen. Maar de belangrijkste ontdekking was (zeker voor de aanwezige ornithologen) wel een broedkolonie vanivoormeeuwen. Naar schatting teldde deze kolonie 800 broedparen, wat van tevoren bij niemand bekend was. Daarmee is deze kolonie waarschijnlijk de grootste kolonie ivoormeeuwen die er bestaat. Zoals ik al in de inleiding vertelde, wilde ik wel eens zien hoe "onze" rotganzen hier op Noordland broeden. Hiervan heb ik een aardig beeld gekregen. Veelal broeden ze op eilandjes die maar moeilijk te bereiken zijn voor de poolvossen, maar dit is geen absolute vereiste. Ook in de buurt van ons kamp, wat niet op een eilandje ligt, kwamen ze voor. Net als in Nederland zijn de rotganzen hier ook schuw. Dit betekent dat, als ze ergens zaten te broeden, je ze tot op een afstand van vijftig meter kon benaderen. Dan zag je ze heel voorzichtig van het nest weglopen. Toch was het niet zo moeilijk om zo'n nest te vinden omdat je ongeveer wist waar de rotganzen het nest hadden verlaten. Meestal zagen we dan zo'n drie tot vier eieren die helemaal ingebed lagen in donsveren. Als je ziet in wat voor een gebied ze leven is het haast niet voor te stellen dat ze er zo vet uitzien. Ze voeden zich namelijk met allerlei planten, maar op deze hoogte vind je haast geen planten meer. De bodem is rotsachtig en zo om de vierkante meter vind je één plant. Je kunt daadwerkelijk zeggen dat de rotgans hier op de rand van "het bestaan" broedt.

Een andere interessante soort die we een drietal keer op Noordland zijn tegengekomen is de Ross-meeuw. Dit is een meeuw die ongeveer zo groot is als onze kokmeeuw. Afgelopen winter is deze soort voor de vierde keer gesignaleerd in Nederland bij de pier van IJmuiden. Hier is half vogelminnend Nederland op afgekomen inclusief bussen vol Belgen en Engelsen. De Ross-meeuw houdt zich vooral op rond ijsvlaktes waar hier en daar geulen met water door lopen. Hier pikt hij allerlei kleine organismen uit het water om er zich mee te voeden. Verder kwam ik op de Russische toendra ook nogal eens jagers tegen maar nu eens niet die met die geweren. Middelste, kleine en kleinste jager zijn de soorten die je hier ziet. De andere soort, de grote jager, kom je hier niet tegen omdat deze wat zuidelijker broedt. De jagers hier leven vooral van lemmingen en jonge vogels die ze uit diverse broedkolonies weghalen. Ze broeden alleen ergens op de toendra, tussen de schamele vegetatie. Daarom kostte het ons dikwijls niet veel moeite om de nesten te vinden. Klagend hangen dan de oudervogels ongeveer een meter boven je om je er duidelijk op te wijzen dat jouw aanwezigheid niet op prijs wordt gesteld. Daarom lieten we ze ook na een vijftal minuten weer met rust.

Voordat we weer in Dikson zouden landen, hebben we ook nog een bezoek gebracht aan Nova Zembla, wat voor ons Hollanders toch een speciale plaats is. Hier is namelijk in 1596 Willem Barentsz en zijn bemanning gestrand doordat het schip vast kwam te zitten in het pakijns. Omdat ze dus niet verder konden en de winter weldra zou aanbreken, hebben ze destijds besloten om een houten huis ("Het Behouden Huys") te bouwen om de zeer strenge winter te kunnen doorstaan. Dit is hun gelukt en een groot deel van de bemanning is weer heelhuids in Nederland teruggekeerd. Nu, na ongeveer vierhonderd jaar, kan je nog steeds het een en ander van het huis terugzien. Ook vind je er nog de smeedijzeren spijkers waarmee de balken aan elkaar zijn vastgetimmerd.

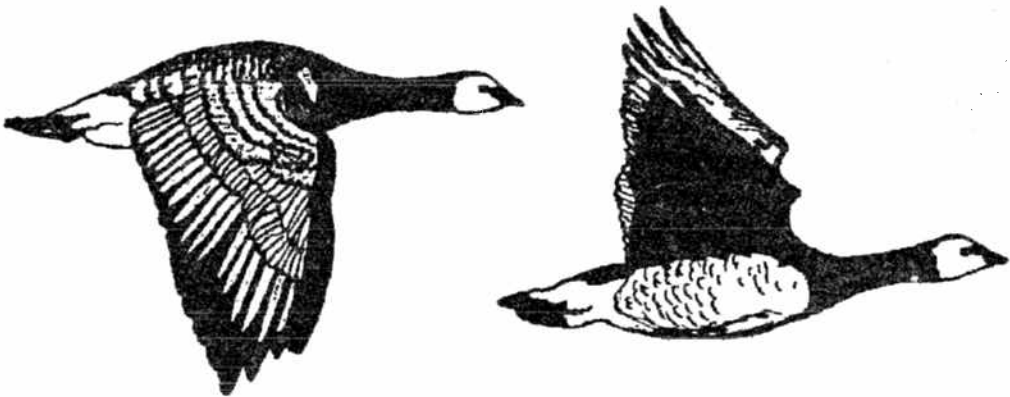

Ik kan je verzekeren dat het een geweldige gewaarwording is om dit te zien, zeker als je weet dat er na de overwintering hier amper ooit nog Hollanders zijn geweest. Pas drie jaar geleden was dit voor het eerst weer mogelijk.

Hierna zijn we met de helikopter doorgevlogen naar Dikson, alwaar we afscheid hebben genomen van de vijfkoppige bemanning. De volgende dag hebben we nog de toendra van Dikson bezocht, waar ik veel vogelsoorten zag zoals de roodkeelpieper, kleine strandloper, krombekstrandloper, strandleeuwrik, Amerikaanse goudplevier, ijseend en steenloper. Hierna zijn we weer teruggevlogen naar St. Petersburg, waar we nog vier dagen zijn gebleven om een klein beetje het "Russische" te proeven en om diverse musea te bezoeken waaronder de beroemde Hermitage waarbij je onder andere meemaakt dat je in één hal ongeveer vijftien werken kunt bewonderen van Rembrandt.

Al met al een reis die beslist de moeite waard is geweest en die ik iedereen kan aanbevelen. Wel moet je bestand zijn tegen het feit dat je hartje zomer naar een gebied gaat waar de temperatuur continu zo rond het vriespunt ligt.

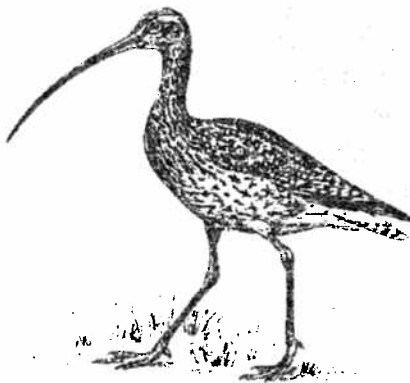
John Hermans

Bijzondere Soortenproject Maashorst

In 1991 zijn we met een aantal personen begonnen om de Maashorst te inventariseren op een drietal kensoorten, te weten: de roodborsttapuit, de boomleeuwerik en de geelgors. Men noemt deze soorten "kensoorten", omdat ze een bepaalde waarde aan een gebied geven.

Veel kensoorten binnen een gebied betekent dat je met een waardevol natuurgebied te maken hebt. Hiervoor is de Maashorst onderverdeeld in 63 blokken. In 1992 is daar een vervolg aan gegeven. Door drukke werkzaamheden rond het tienjarig jubileum is genoemde inventarisatie vorig jaar niet doorgegaan. Voor 1994 is de Vogelwacht voornemens om de draad weer op te pakken. Er is echter één verschil; we gaan nu niet alleen de drie eerdergenoemde kensoorten inventariseren, ook een groot aantal andere kenmerkende vogelsoorten kunnen genoteerd worden. In totaal worden zo'n veertigtal soorten geïnterviewd. Voor de liefhebber volgt hieronder een opsomming.

01. Bonte Vliegenvanger	20. Geelgors
02. Grauwe Vliegenvanger	21. Rietgors
03. Boomkruiper	22. Groene Specht
04. Boomleeuwerik	23. Grote Bonte Specht
05. Boompieper	24. Kleine Bonte Specht
06. Graspieper	25. Zwarte Specht
07. Braamsluiper	26. Kneu
08. Grasmus	27. Nachtegaal
09. Fluiter	28. Spotvogel
10. Boomvalk	29. Tortelduif
11. Sperwer	30. Kwartel
12. Havik	31. Nachtzwaluw
13. Torenavalk	32. Patrijs
14. Buizerd	33. Koekoek
15. Ransuil	34. Wielewaal
16. Bosuil	35. Roodborsttapuit
17. Steenuil	36. Wulp
18. Gekraagde Roodstaart	37. Scholekster
19. Zwarte Roodstaart	38. Kievit

Doelstelling

Deze vogelsoorten zijn gekozen omdat ze belangrijke kensoorten zijn voor de Maashorst, d.w.z. aan de hand van de voor- of achteruitgang van deze soorten zie je hoe het met de natuurontwikkeling (of aftakeling) van de Maashorst is gesteld. Dit is dus één van de doelen van deze inventarisatie.

Andere doelen die ook door deze inventarisatie worden bereikt, zijn:

- Hoe staat het met deze vogelsoorten in de Maashorst t.o.v. de rest van Brabant?
- Wat is de invloed van het begrazingsgebied op de populatie van deze soorten? (voor- of achteruitgang).
- Wat is de ontwikkeling van deze soorten op langere termijn?

Op welke manier willen we gaan inventariseren?

Allereerst hebben we de totale Maashorst verdeeld in 63 blokken. Elk blok is in drie kwartier tot een uur te belopen.

Het is de bedoeling om in de periode van 20 april tot en met 30 juni vijf tot tien keer een blok te bezoeken en d.m.v. een kaartje van dit blok alle waarnemingen van eerdergenoemde vogelsoorten te noteren.

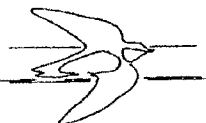
Oproep

Bij deze roep ik alle leden van de Vogelwacht op zich aan te melden om één of meerdere blokken te inventariseren. Het mooie van deze inventarisatie is dat je op ieder willekeurig tijdstip (binnen de termijn 20 april tot 30 juni) de blokken kunt bezoeken. De deelnemers krijgen t.z.t. het benodigde kaartmateriaal, alsmede een duidelijke omschrijving van hoe men het beste te werk kan gaan.

Doe mee aan dit belangrijk werk en geef je op bij:

John Hermans, tel.nr.: 04132-72777.

John Hermans

Landschapsvisieplan V.L.U.

Voor mij op tafel ligt het landschapsvisieplan voor de gemeente Uden wat door de werkgroep Vrijwillig Landschapsbeheer Uden (V.L.U.) is opgesteld en op maandag 24 januari jl. is overhandigd aan de Udense wethouders Van Kessel en Rüpp. Jullie zullen je wellicht afvragen wat dit plan nu precies inhoudt. Welnu dat is de reden waarom we hier in 't Bruujssel er iets over schrijven en omdat het rapport van groot belang is om de natuurwaarde in de gemeente Uden te vergroten (mits de politiek hieraan ook wil meewerken). Het plan is opgesteld onder de bezielende leiding van Ernest de Groot en Willem Peters en het moet gezegd worden, het is een schitterend stuk werk. Onze complimenten hiervoor.

Het plan bestaat uit twee delen, het eerste deel gaat over het daadwerkelijke onderzoek (van maar liefst twee jaar), het tweede deel gaat over de landschapsvisie, m.a.w. hoe het landschap in de gemeente Uden er uit zou kunnen zien.

Deel 1 – Het Landschapsonderzoek

Gedurende twee jaar is het gehele buitengebied van de gemeente Uden geïnterviewd op het voorkomen van kleine landschapselementen. Kleine landschapselementen zijn elementen zoals knotwilgen, houtsingels, bosjes, sloten, drinkpoelen, maar ook een solitaire boom die midden in een weiland staat.

Uit dit onderzoek kwam het volgende naar voren:

In totaal zijn er zo'n 1740 stuks KLE (Kleine Landschaps Elementen) aangetroffen in het buitengebied van Uden.

KLE, die vaak voorkomen zijn boomrijen, erfbeplantingen en solitaire bomen. Poelen, hakhoutbosjes, elzensingels en houtwallen komen weinig meer voor. De meeste KLE worden aangetroffen in natuurgebieden als de wijstgronden en het beekdal van Slabroek. KLE waarmee het relatief goed gaat zijn leilinden, hagen, solitaire bomen en boomrijen. Met hoogstamboomgaardjes, eikehakhoutbosjes, houtwallen, elzensingels, vennen en poelen gaat het relatief slecht. (Bron: VLU 1993).

Gesteld mag worden dat het niet goed gaat met de KLE en dat als er niets gebeurd er over een aantal jaren nog minder zal zijn. Zeker als de huidige manier van landbouw bedrijven zo door gaat.

Voor de flora en fauna is het jammer dat deze KLE verdwijnen omdat deze gebieden het leefgebied zijn en de wegen vormen (ecologische verbindingzones) waarlangs ze zich kunnen verplaatsen.

Door geïsoleerde ligging van dit soort gebieden kunnen bepaalde diersoorten zich niet verplaatsen en verdwijnen daar dan ook.

Deel 2 – Landschapsvisie

In dit deel wordt besproken, door middel van drie modellen, hoe je het landschap zou kunnen inrichten. Dit deel is vooral belangrijk voor de terreinbeheerders, zoals de gemeente Uden (afdeling Groenvoorziening), Staatsbosbeheer en de agrariërs. De Udense politiek kan een belangrijke stempel op de realisatie van de plannen drukken. Hiervoor moeten wij met z'n allen een zodanig druk op de politiek

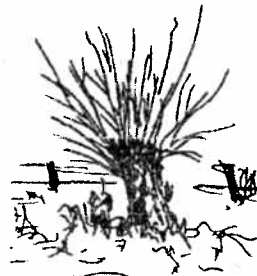

uitvoeren dat er een draagvlak ontstaat wat het mogelijk maakt dat een belangrijk gedeelte van de plannen gerealiseerd wordt. (persoonlijke noot van de schrijver).

De drie modellen zijn:

1. Model "Zwemband" – het behoudsmodel
2. Model "Reddingsboot" – het herstelmiddel
3. Model "Veilige haven" – het ontwikkelingsmodel

1. HET "ZWEMBAND"-MODEL

(hierin staat behoud en beheer centraal)

Behoud/beheer wijstgronden/Beekdal Slabroek.

- * De wijstgronden moeten middels het bestemmingsplan buitengebied veilig worden gesteld voor verdere aftakeling en verarming van dit gebied.
- * Om verdroging tegen te gaan moet het waterpeil met vijftig centimeter worden verhoogd met behulp van stuwen en dammetjes. Minimaal eenmaal per jaar moeten alle hooilanden worden gemaaid en moet het maaisel worden afgevoerd, zodat er voor echte dotterhooilanden ontstaan.
- * De wijstgronden moeten vier tot zes hectaren vergroot worden, (aankoop landbouwgrond) om het gebied veilig te stellen tegen agrarische invloeden (vermesting).
- * De Kraaienloop moet beheerd worden als een houtwalbeek.

Behoud/beheer bossen, heidevelden en zandverstuiving.

- * Een meer natuurlijk bosbeheer met dood hout zou er moeten komen.
- * Heide open houden zodat hier geen bos ontstaat.

Behoud/beheer Kleine Landschaps Elementen.

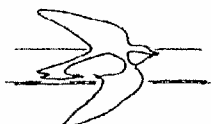
- * Bescherming in het bestemmingsplan zodat huidige areaal niet verder verloren gaat.
- * Wegbermen zodanig beheren dat het maaisel wordt afgevoerd, zodat je schrale wegbermen krijgt (belangrijk voor vlinders e.d.).
- * Waterlopen minder intensief maaien
- * Voorlichting aan publiek over behoud/beheer KLE.

2. HET "REDDINGSBOOT"-MODEL

(hierin staat herstel centraal)

Herstel wijstgronden/beekdal Slabroek

- * Sloten in de wijstgronden laten dichtgroeien en waterpeil een meter omhoog.
- * Graslanden tweemaal per jaar maaien en afvoeren.
- * Aanplanten elzensingels zoals het vroeger was.
- * Uitbreiding gebied met acht tot twaalf hectaren.
- * Aankoop gronden langs het Beekdal van Slabroek.
- * Houtwalbeek scheppen met plas/drasbermen.

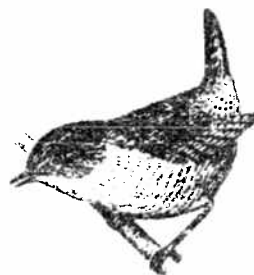

Herstel bossen, heidevelden en zandverstuivingen

- * Bospaden en bosranden omvormen tot structuurrijke randen zodat je een goede overgang krijgt van bos-, struik- en kruidlaag.
- * Heide hier en daar plaggen, alsmede begrazing zodat de heide open blijft.
- * Grondwaterstand vochtige heidegebieden verhogen.

Herstel Kleine Landschaps Elementen

- * Houtwallen en boomrijen verbreden tot tien à vijftien meter, zodat een ecologische verbinding ontstaat tussen grotere natuurgebieden.
- * Aanleggen van een veertigtal poelen.
- * Verschrallingsbeheer voor de meeste wegbermen en waterlopen.
- * Aanleg van drie hoogstam vruchtboomgaarden.

3. HET "VEILIGE HAVEN"-MODEL

(hierin staat ontwikkeling centraal)

Ontwikkeling wijstgronden/Beekdal Slabroek

- * Voor de ontwikkeling van waarden op de wijstgronden dient "De Burcht" te worden aangekocht.
- * Grondaankopen van zestien tot vierentwintig hectaren zodat je een ecologische verbinding krijgt met Bedaf.
- * Kraaienloop weer laten meanderen (is natuurlijk laten lopen zodat je allerlei bochten krijgt).

Ontwikkeling bossen, heidevelden en zandverstuivingen

- * Bossen betrekken bij begrazingsgebied Maashorst.
- * Aankoop gronden langs bosranden (buffers).
- * Vergroten areaal aan heide en verhogen waterstand.

Ontwikkeling Kleine Landschaps Elementen

- * Koppelen bos- en natuurgebieden door KLE's die dan tien tot dertig meter breed zijn. Hiervoor is aankoop van grond nodig.
- * Aanleg van 80 tot 120 poelen zodat een veertigtal poelennetwerken ontstaan (twee à drie poelen bij elkaar).
- * Verschrallingsbeheer van vrijwel alle wegbermen en waterlopen. Langs wegbermen hier en daar ruigtekruiden toestaan.
- * Waterlopen zodanig creëren dat er plas/dras situaties ontstaan.
- * Kraaienloop en de Leijgraaf laten meanderen.
- * Aanleg van zes hoogstam vruchtboomgaarden.

Zoals jullie kunnen lezen zijn dit inderdaad prachtige plannen. Als het aan het IVN en de Vogelwacht ligt zal dit plan "Veilige haven" gerealiseerd moeten worden.

Te hopen valt dat Ernest en Willem dit plan niet voor niets hebben geschreven en dat we over een aantal jaren in ons "Bruijsel" nog vele positieve verhalen kunnen schrijven met betrekking tot deze huidige landschapsvisie.

John Hermans

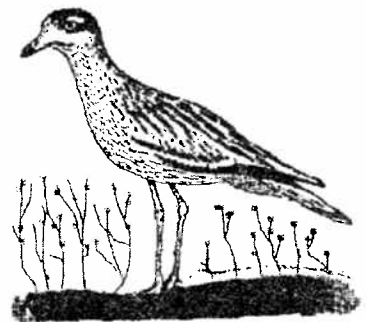

Een onverwachte gast op de Maashorst!!

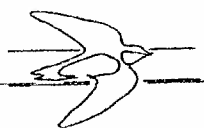
's Avonds 25 april 1993 dacht ik nog even rustig te gaan wandelen op de Maashorst. Gebiedje twee (bij vogelaars die regelmatig inventariseren inmiddels een begrip) was het doel. Je verbaast er je steeds weer over wat er aan vogels te zien is in het centrale gedeelte van de Maashorst. Al turend over een welland zag ik op een gegeven moment twee wulpen. Hoezo, twee wulpen! Eentje ervan had geen lange snavel. Het was echter te ver weg om de vogel goed te zien en dus zeker op naam te brengen. Ik had echter wel al een idee. Dichterbij gekomen werd mijn vermoeden duidelijk.

Het bleek inderdaad om een Griel (*Burhinus Oedicnemus*) te gaan. De grote gele ogen vallen zeer goed op en zijn een belangrijk herkenningspunt. De Griel is ongeveer zo groot als een meeuw. De onderste delen van het verenkleed zijn wit. Bovendelen borst en krop zijn bruin met donkergekleurde strepen. De poten zijn lang en geel. Ook de snavelbasis is geel, terwijl de punt zwart is. De vogel heeft ook een paar rondjes gevlogen, tijdens dit vliegen waren de twee witte strepen op elke vleugel goed te zien. Het werd al wat schemerig. Toch wilde ik dit vogelgevoegen met enkele anderen delen. Ik rende (buiten adem) naar mijn auto om van thuis uit enkele leden te bellen, alhoewel de tijd tot het donker zou worden zeer krap was. Gelukkig was Cor de Gans nog aanwezig bij het Bezoekerscentrum. Van hieruit werd gebeld. Diverse leden hebben de griel toen nog gezien. Ook de andere dag en avond liet de Griel zich bewonderen. Met de telescoop was de vogel goed te zien vanaf het wandelpad.

Wat is de Griel voor een vogel? De Atlas van de Nederlandse vogels (SOVON 1987) geeft het volgende aan: "De Griel broedt momenteel in Europa alleen ten zuiden van een lijn van Zuid-Engeland naar Zuid-Rusland. De dichtstbijzijnde broedgebieden van enige omvang liggen in Zuid-Engeland (300 tot 500 paar) en Frankrijk (meer dan 1000). In Midden-Europa is de soort als broedvogel vrijwel verdwenen en in ons land werd het laatste broedgeval in 1957 geconstateerd. Dat deze soort bij ons ook als niet-broedvogel zeldzaam is, blijkt uit het geringe aantal waarnemingen. De meeste exemplaren zijn waargenomen in de trekperiodes, respectievelijk april/mei en augustus/september". De Griel is een echte trekvogel. Sommige grielen brengen de winter door in Zuid-West-Europa en Noord-Afrika. Er zijn er ook die doortrekken naar Ethiopië en Senegal. Het biotoop van de Griel bestaat uit droge vlakten met weinig begroeiing. Dit heeft te maken met het broedgedrag. De griel legt zijn eieren op de grond. Het zijn niet zo'n konstante broeders, wat inhoudt dat de grond warm moet zijn om de eieren niet te veel te laten afkoelen. De jonge nestvogels verlaten het nest enige uren nadat ze uit het ei gekomen zijn. Zo zie je maar weer tijdens de voorjaars- en najaarstrek komen we veel verrassingen tegen. Let hier eens goed op.

Jan-Willem Hermans

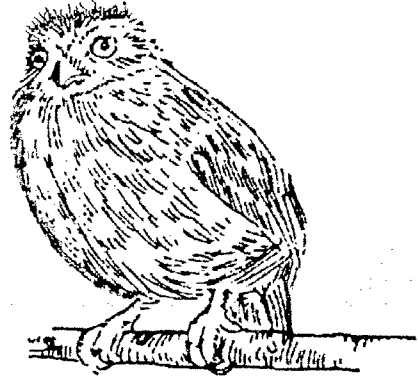

Wetenswaardigheden ...

Een bijzondere hulpactie

Op 17 september jl. werd ik (John) door de familie Peters uit Odiliapeel opgebeld met de mededeling dat ze aan het verbouwen waren en dat daarbij de schoorsteen zou worden dichtgemetseld. Toen bouwvakkers hieraan wilden beginnen bleek dat zich in de schoorsteen een uil bevond. Zodoende konden ze de schoorsteen niet dichtmaken. Aan ons werd gevraagd of wij ervoor konden zorgen dat de uil uit de schoorsteen zou komen.

Samen met Wim zijn we daar 's avonds om zeven uur wezen kijken en zagen, op vijf meter diepte, in de schoorsteen een steenuiltje zitten. Nu was de vraag nog, hoe krijgen we die eruit. Zoals de meesten wel weten zit bij Wim een hoop kennis met betrekking tot vogels vangen. Wim wist wel een methode om kauwen uit de schoorsteen te halen en we probeerden om op dezelfde manier de steenuil eruit te krijgen. Hiervoor hadden we een lange dunne PVC-buis van ongeveer zes meter lengte. Hierdoor werd een draad geschoven waar aan één eind van de PVC-buis een lus werd gemaakt aan het andere eind van de buis kan je dan door de draad aan te trekken de lus verkleinen. Nadat we dit zo'n drie keer geprobeerd hadden zonder resultaat lukte het de vierde keer wel. De lus zat mooi om het lichaam van de steenuil. Onbeschadigd werd hij/zij omhoog getakeld. Nadat we de schoorsteen hadden afgedicht met betonstenen hebben we de steenuil weer de vrijheid gegeven. Voor Wim en mij een mooie herinnering overgehouden.

De Griel

De meeste lezers van het Bruujssel zullen wel weten dat we hier in het voorjaar van 1993 een Griel hebben gezien.

Om aan te geven hoe zeldzaam dit is heb ik gekeken naar de Dutch Birding vogelmeldingen van maart, april, mei en juni.

Deze vermelden maar één waarneming, nl. bij het Zwanenwater in Noord-Holland.

Invasie

Sinds juni vorig jaar wordt er weer een invasie gemeld van kruisbekken. Ik heb gehoord dat er ook weer enige exemplaren zijn waargenomen in de Maashorst. Let hier eens op en laat het aan de redactie van het Bruujssel weten als je ze ziet.

Ijsvogel

Van horen zeggen dat er eind september jl. bij een familie wonend aan de Millsebaan in Uden even een ijsvogel achter in de tuin bij de vijver heeft gezeten. Prachtig voor deze familie, maar misschien jammer voor de visjes in deze vijver.

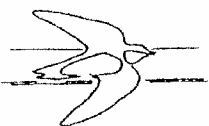

Begrazingsgebied

Op dit moment is Staatsbosbeheer bezig om in het begrazingsgebied van de Maashorst een gedeelte van de zwarte grond af te schaven. Hierdoor houd je schrale grond over waar weer heide op moet gaan groeien. Met de komst van heide krijg je dan weer het typische landschap, van een jaar of vijftig geleden, terug met ook een typische heidevogel als de tapuit. Het is nog maar een experiment maar in ieder geval een betere stap in de ontwikkeling naar een mooier gevarieerder landschap.

Maak je iets mee op vogelgebied of heb je iets te melden laat het dan even weten via deze rubriek. Wij (redactie) zijn er u dankbaar voor.

John Hermans

Jaarverslag Taakgroep Inventarisatie 1993

Hierbij treft men het overzicht aan van de maandelijkse inventarisaties van 1993 in de Maashorst. De maanden januari, februari en maart zijn vanwege slechte weersomstandigheden en daardoor weinig opkomst niet doorgegaan. Dit jaar is er slechts acht keer geïnventariseerd.

In het overzicht van 1993 is per inventarisatiedatum en per vogelsoort het totaal van drie gebieden genoteerd. Het totaal aantal genoteerde vogels voor dat jaar wordt achteraan in de tabel weer over de drie gebieden uitgesplitst. Ik hoop dat het een en ander duidelijk is bij het zien van deze tabel. Onderaan de tabel vindt men het totaal aantal waarnemingen per inventarisatiedatum.

Wat ons is opgevallen nadat we de tabel naast tabellen van afgelopen jaren hebben gelegd is; In de zomer een toenemend aantal roodborsttapuiten en de kwartel blijft in de gebieden 1 en 2 aanwezig. Het aantal geelgorzen is dit jaar echter aan het teruglopen. In het voor- en najaar zijn er opvallend veel kramsvogels en houtduiven gezien. Maar de klapekster van 1992 is bij de inventarisaties niet meer gezien, misschien toch maar wel gaan inventariseren met koud en nat weer.

Tijdens de inventarisatietochten is het toch altijd leuk wanneer je oog in oog staat met een bijzondere vogelsoort, zoals een blauwe kiekendief, bonte kraai, kruisbek, zwarte wouw, nijlgans of ransuil, zoals onze inventarisatiegroep het afgelopen jaar overkwam. Dit is toch een gemiste kans als je net die zondagochtend uitpikt om uit te slapen. Ik raad daarom iedereen aan om op zijn minst een aantal keren mee te lopen. Zeker de beginnende vogelaar en minder ervaren luisteraar leert erg veel van al die "nieuwe" geluiden uit het veld en het bos.

Ten slotte nog dit, deze informatie wordt ook jaarlijks aan het Staatsbosbeheer ter beschikking gesteld. Naast de BMP-gegevens en de flora-inventarisatie van het IVN geeft dit het Staatsbosbeheer een goed beeld van de Maashorst.

De werkgroep inventarisatie ziet u op een van de volgende inventarisaties graag verschijnen. Zie hiervoor de data zoals vermeld op de maandagenda.

Hoe meer zielen, hoe meer waarnemingen.

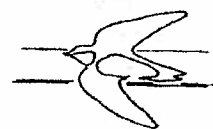
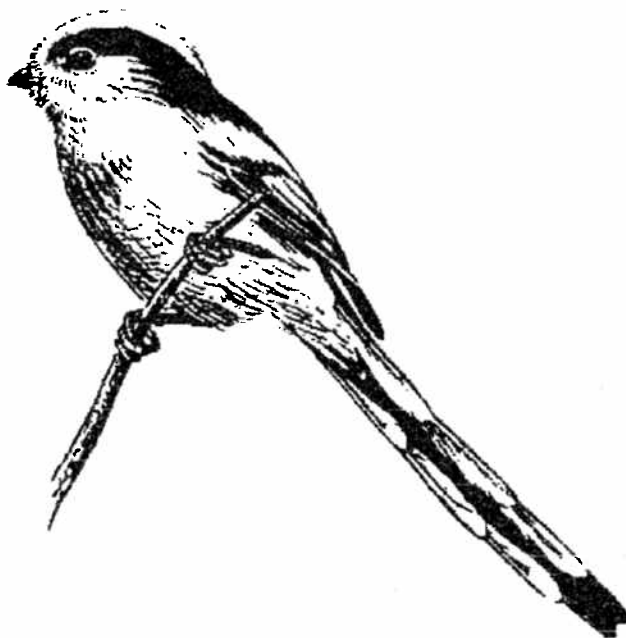
Namens de werkgroep Inventarisatie,

Peter van de Braak

tot.inventarisaties	4	2	23	13	12	31	28	12	totaal voor			
	apr	mei	mei	jun	sep	okt	nov	dec	1	2	3	tot
gebied ->	tot	tot	tot	tot	tot	tot	tot	tot				
aalscholver	0	0	2	0	0	0	0	0	0	2	0	2
boerenzwaluw	1	1	11	8	19	0	0	0	11	29	0	40
blauwe kiekendief	1	0	0	0	0	0	3	1	2	2	1	5
blauwe reiger	0	3	0	0	0	2	1	2	5	3	0	8
bonte kraai	0	0	0	0	0	0	2	3	0	3	2	5
bonte vliegenvanger	0	0	0	0	1	0	0	0	0	1	0	1
boomkruiper	0	1	2	2	5	2	1	3	8	8	0	16
boomleeuwerik	5	1	3	4	4	0	0	0	5	11	1	17
boompieper	8	13	13	14	0	0	0	0	29	16	3	48
buizerd	6	3	2	8	5	1	10	9	19	20	5	44
ekster	1	0	1	0	1	1	4	4	4	6	2	12
fazant	5	5	3	2	0	0	0	0	9	6	0	15
fitis	19	24	15	19	0	0	0	0	40	28	9	77
fluit	0	0	3	3	0	0	0	0	5	1	0	6
geelgors	33	7	5	15	1	6	1	16	32	29	23	84
gekr.roodstaart	0	3	2	2	0	0	0	0	4	3	0	7
gele kwikstaart	0	0	1	0	0	0	0	0	0	1	0	1
gierzwaluw	0	0	5	11	0	0	0	0	8	8	0	16
goudhaantje	3	2	5	4	7	29	89	36	45	111	19	175
graemue	0	12	11	8	0	0	0	0	16	15	0	31
graspieper	28	0	0	0	0	0	1	0	29	0	4	29
grauwe gans	0	0	0	0	0	10	0	0	0	10	0	10
gr.vliegenvanger	0	0	0	1	0	0	0	0	1	0	0	1
groene specht	0	0	0	0	3	0	1	1	1	4	0	5
groenling	1	0	0	0	0	0	1	1	2	0	1	3
gr.bonte specht	5	1	4	6	2	4	8	13	21	14	8	43
grote lijster	1	3	0	2	0	0	4	1	5	5	1	11
havik	1	1	1	1	1	0	0	0	2	2	1	5
heggemus	8	1	2	5	0	0	3	5	7	14	3	24
holeduif	8	1	0	6	0	0	4	4	6	14	3	23
houtduif	18	24	14	27	10	8	667	285	62	184	807	1053
kauw	0	2	5	1	4	0	1	0	3	10	0	13
keep	0	0	0	0	0	1	0	0	0	1	0	1
kievit	12	7	22	16	0	1	2	0	24	33	3	60
kneu	0	0	0	2	0	0	0	0	0	2	0	2
koekoek	0	1	2	1	0	0	0	0	2	2	0	4
kokmeeuw	0	0	1	6	1	0	5	2	12	3	0	15
kolgans	0	0	0	0	0	0	0	11	0	0	11	11
koolmees	25	11	9	20	25	30	10	40	65	99	6	170
koperwiek	15	0	0	0	0	11	1	3	17	12	1	30
kramsvogel	966	0	0	0	6	15	0	16	557	428	18	1003
kruisbek	0	0	0	0	0	0	1	0	1	0	0	1
kuifmees	10	0	2	5	1	0	10	11	11	9	19	39
kwartel	0	0	2	3	0	0	0	0	3	2	0	5
matkopmees	1	0	1	4	1	2	11	2	7	8	7	22
merel	27	11	10	13	1	16	15	29	70	38	14	122
nijlgans	0	0	0	0	0	0	0	1	0	0	1	1
patrijs	2	1	0	0	0	0	0	0	3	0	0	3
pimpelmees	7	3	2	12	7	8	14	24	38	37	2	77
putter	0	0	0	0	0	0	30	60	30	60	0	90
ransuil	0	0	0	1	0	0	0	0	0	1	0	1
rietgors	0	1	0	0	0	0	0	6	2	1	4	7
ringmus	0	0	0	0	0	7	0	37	12	32	0	44
roodborst	56	10	13	16	5	12	4	4	40	59	21	120
roodborsttapuit	9	6	3	3	0	0	0	0	10	8	3	21
sperwer	3	1	0	2	0	1	3	1	7	4	0	11
spotvogel	0	0	2	10	0	0	0	0	5	7	0	12
spreeuw	242	24	118	207	0	51	582	201	560	858	7	1425
staartmees	4	0	1	6	0	1	34	18	27	26	11	64
sijs	0	0	0	0	0	59	0	10	18	51	0	69
tijfjaf	20	10	6	6	1	0	0	0	19	18	6	43

renvalk	6	3	4	4	2	3	7	8	14	22	1	37
rtelduif	0	0	1	6	0	0	0	0	1	6	0	7
influiter	4	9	11	5	1	0	0	0	10	16	4	30
idleeuwerik	17	17	18	24	2	0	5	1	27	56	1	84
rk	41	31	52	19	12	53	14	21	140	82	21	243
lamse gaai	11	4	2	4	8	7	9	15	24	33	3	60
elewaal	0	1	0	0	0	0	0	0	1	0	0	1
ide eend	3	2	0	0	0	0	0	0	2	2	1	5
nterkoning	7	8	7	5	2	2	6	3	28	11	1	40
tte kwikstaart	3	0	0	0	0	0	0	0	0	3	0	3
ilp	1	3	2	6	0	0	0	0	4	8	0	12
nglijster	6	0	1	0	0	0	0	0	1	3	3	7
vermeeuw	0	0	0	1	12	0	0	0	0	13	0	13
arte kraai	42	19	27	46	39	7	129	75	68	283	33	384
arte mees	5	0	2	3	4	0	1	2	8	8	1	17
arte specht	0	3	0	3	0	0	1	1	4	4	0	8
arte wouw	0	1	0	0	0	0	0	0	1	0	0	1
artkop	0	9	11	6	0	0	0	0	12	14	0	26
total waarnemingen	1697	304	442	614	193	350	1695	986	6281	8543	11466	26290

Dierenkolder

Via Willie Bergmans zijn de volgende gedichtjes bij de Redactie binnengekomen.

DIERENKOLDER

'n **Mannetjesputter** in De Lutte
kreeg schoon genoeg van het
water putten.

Van dat water halen
kreeg-ie zo de balen,
dat ie tenslotte maar ging VUT-ten.

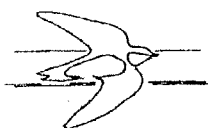
'n **Kauw** (een torenkraai) in Schouwen
zei tot d'r zoon: "Je moet onthouwen,
't kauw leert nimmer kraaien
en hoe je 't ook wilt draaien,
je blijft 'n kraai die nooit leert kauwen."

'n **Torenvalk** in 't Drentse Koekange
had jarenlang maar één verlangen,
zu aller Freude
de klokken luiden
maar hij wist de klepel niet te hangen.

'n **Brilduiker** zat in Sluiskil
muurvast in de kikkerdril.
Hij kwam, niet te geloven,
uiteindelijk weer boven.
maar het kostte hem helaas z'n bril.

Deze gedichtjes kwamen van een dagkalenderblad, d.d. 26 juni 1993, de gedichtjes zijn geschreven door Gerard Engels uit Heeze.

Heeft iemand soortgelijke ideeën, stuur of breng het naar een van de Redactieleden!!

Bijzondere Waarnemingen

Natuurlijk kunnen in dit Bruujsel de bijzondere waarnemingen van diverse vogelaars niet ontbreken. Dit keer is het een hele lijst geworden, namelijk van oktober 1992 tot en met december 1993.

Het hoogtepunt van 1993 was natuurlijk de aanwezigheid van de Griel in de Maashorst. Voor veel waarnemers was dit de eerste keer dat ze deze vogelsoort in de kijker kregen. Gelukkig waren hier slimme vogelaars bij die andere leden hiervan op de hoogte hebben gebracht, zodat ook meerdere mensen konden meegenieten. Ook zijn er in de Maashorst diverse keren rode – en zwarte wouwen gesignaleerd.

In het verleden werden de bijzondere waarnemingen door Anita van den Acker verwerkt. Zij heeft dit wegens tijdgebrek aan mij overgedragen.

Hierbij vraag ik dan ook aan iedereen die een bijzondere vogelsoort heeft waargenomen, dit aan mij door te geven. Deze gegevens worden dan in de computer verwerkt. Je kunt dit schriftelijk of telefonisch doen.

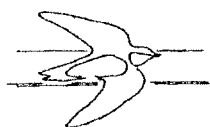
Peter van de Braak,
Horgetouw 24 te Uden,

Telefoon: 04132 – 53586

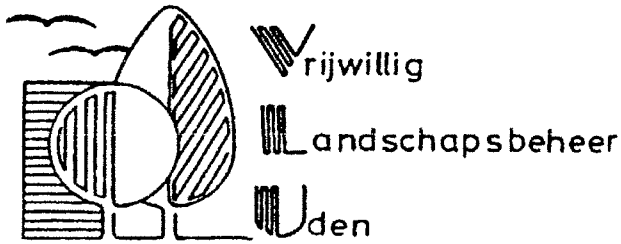
BIJZONDERE WAARNEMINGEN VOGELWACHT UDEN E.O.

DATUM:	AANTAL:	VOGELSOORT:	LOCATIE:	WAARNEMER:
22-10-1992	1	Purperreiger	Kilsdonk - Veghel	M. v.d. Elzen
30-12-1992	1	Goudvink	De Kleuter - Uden	S. Koopman
30-12-1992	1	Ransuil	De Kleuter - Uden	S. Koopman
30-12-1992	10	Sijs	De Kleuter - Uden	S. Koopman
14-03-1993	1	IJsvogel	Hemelrijk - Volkel	Gebr. Vesters
26-03-1993	1	Rode Wouw	Zeeland	M. v.d. Elzen
29-03-1993	1	Smelleken	Industrielaan - Uden	T. Raaymakers
12-04-1993	1	Zwarte Wouw	Maashorst - Uden	Cursisten
25-04-1993	1	Griol	Maashorst - Uden	Gebr. Hermans
26-04-1993	1	Griol	Maashorst - Uden	Div. leden
27-04-1993	1	Rode Wouw	Maashorst - Uden	J. Hermans
02-05-1993	1	Zwarte Wouw	Maashorst - Uden	H. v.d. Acker
17-05-1993	1	Ooievaar	Volkel	J. Hermans
25-05-1993	3	Ooievaar	Uden, Linie	Brakel Glas
08-06-1993	1	Bruine Kiekendief	Maashorst, gebied 2	J. Hermans
15-07-1993	2	Boomvalk	Annabos - Uden	J. Hermans
15-07-1993	1	Kleine Karekiet	De Kleuter - Uden	J. Hermans
15-07-1993	1	Kleine Karekiet	Hooge Voorsele	J. Hermans
15-07-1993	1	Tafeleend	Hooge Voorsele	J. Hermans
22-08-1993	1	Bruine Kiekendief	Maashorst - Uden	J. Hermans
02-09-1993	25	Huiszwaluw	Koudenoord	M. Hoefnagels
15-09-1993	1	Witgatje	Hemelrijk - Volkel	J. Hermans
28-08-1993	200-500	Oeverzwaluw	Hemelrijk - Volkel	N.N.
18-09-1993	3	Kleine Strandloper	Hemelrijk - Volkel	J. Hermans
19-09-1993	3	Putter	Maashorst, gebied 2	J. Hermans
19-09-1993	1	Kramsvogel	Maashorst, gebied 2	J. Hermans
24-10-1993	1	Bergeend	Hemelrijk - Volkel	J. Hermans
18-09-1993	3	Kemphaan	Hemelrijk - Volkel	J. Hermans

Activiteiten Vrijwillig Landschapsbeheer Uden.

Terugblik 1992 - 1993

Tijdens de acht werkdagen van het afgelopen seizoen hebbende vrijwilligers zich weer van hun goed kant laten zien. Er was een gemiddelde opkomst van tien mensen met een uitschieter in positieve zin bij het afzetten van een houtwal op Kooldert, waar 16 jeugdleden van het I.V.N. schou-

ler aan schouder stonden met 22 volwassenen en een uitschieter bij de cursus ruchtboemen, waar zich 42 mensen meldden.

Onder de inspirerende leiding van Ernest en Willem werden werkzaamheden uitgevoerd op Kooldert (3x), Raktse Beemden (2x), Bedaf (2x) en Hemelrijk.

Ook werden er enkele adviezen uitgebracht c.q. plannen gemaakt op aanvraag van articulieren of instellingen.

Ten slotte hebben we nog een zeer interessante uitwisseling gehad met Gemert, waar we een uiterst enthousiaste groep vrijwilligers aantroffen, die ons veel mooie lekjes hebben laten zien. Het beleid ten aanzien van het buitengebied wordt daar geregeld via een commissie, waar leden van alle belanghebbenden zitting hebben, van motorcrossvereniging tot heemkundekring. Dit is wellicht geen simpel streven, maar toch wel een goede poging, waarover de mensen positief gestemd waren in Gemert.

Behalve bovenstaande activiteiten is er afgelopen seizoen ook nog een lezing over amfibieënpoelen gehouden in de Groenhoeve en een wandelexcursie over kleine landschapselementen en vrijwillig landschapsbeheer op Kooldert. Bij die excursie ontptopte Wouter Kalkman zich als succesvol "visser", waarbij hij uit de bestaande poel allerlei soorten amfibieën toverde.

Vat betreft de persberichten heeft het V.L.U. niet te klagen gehad. Er zijn een aantal verslagen van journalisten verschenen en aangeleverde artikelen geplaatst in de verschillende plaatselijke dag-, week-, en clubbladen.

De werkgroep heeft afgelopen jaar versterking gekregen in de persoon van Jos Velte, die zich voornamelijk in zal zetten als lid van de taakgroep "Inrichting en beheer".

Het jaarthema "amfibieënpoelen" heeft gestalte gekregen door het werken aan het onderhoud, herstel en aanleg van poelen, alsmede een lezing en een folder over dit onderwerp. Het is ook breed uitgemeten in de plaatselijke pers.

Het jaarthema van het seizoen 1993-1994 is "houtsingels en bosjes". Deze elementen zijn zeer belangrijk voor kleine zoogdieren, vogels en insecten en zullen in het komende seizoen extra aandacht krijgen.

Het resterende jaarprogramma ziet er voor het komende seizoen als volgt uit:

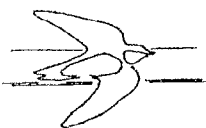
WERKZAAMHEDEN:	PLAATS:	DATUM:	TIJD:
Wilgen knotten	Kooldert	30-10-93	9.00
Houtwal afzetten	Maashorst	20-11-93	9.00
Erf beplanten	Hoogstraat	04-12-93	9.00
Wilgen knotten	Raktse Beemden	18-12-93	9.00
Elzensingel afzetten	Kooldert	15-01-94	9.00
Heide plaggen	Slabroek	19-02-94	9.00
Vruchtbomen snoeien	Bedaf	19-03-94	9.00
Ruigte/wegberm maaien	Groenhoeve	18-06-94	9.00
Fietsexcursie	Uden e.o.	26-06-94	10.30

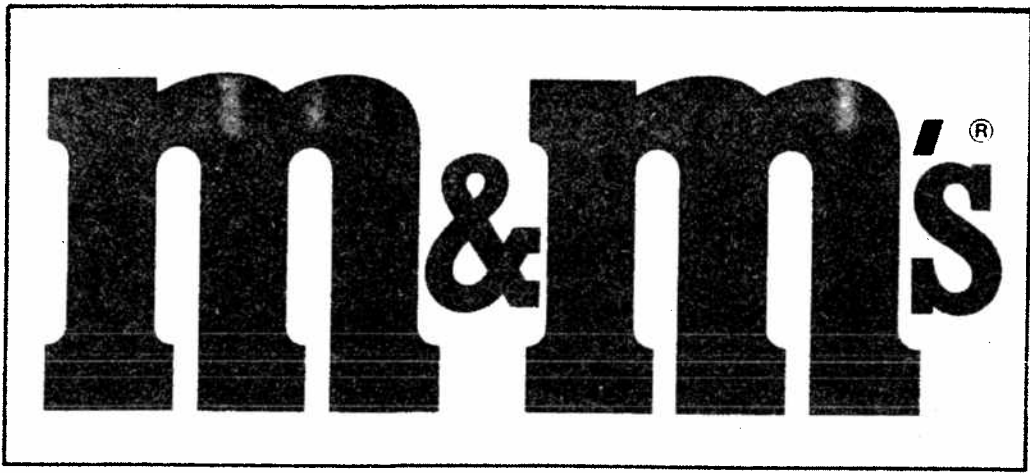
De werkdagen eindigen rond twaalf uur, met een koffiepauze omstreeks half elf. We kunnen altijd nieuwe vrijwilligers gebruiken. Heb je interesse, kom dan eens kijken. Je hoeft echt geen noeste werker te zijn, want er zijn allerlei werkzaamheden dus allicht is er iets dat bij jou past. Het V.L.U. zorgt voor koffie, gereedschap en een verzekering.

Wil je meer weten over bovenstaande zaken, bel dan naar:

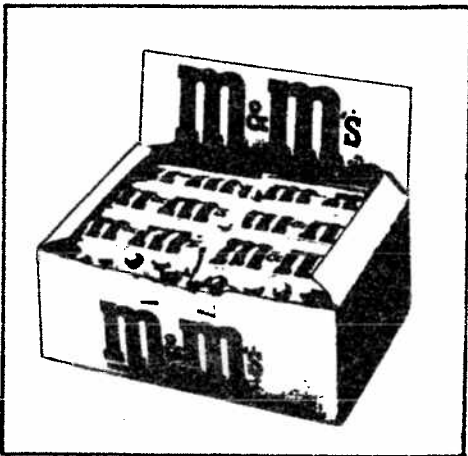
Ernest de Groot,
Goudrenet 5 te Uden,

Telefoon: 04132 - 51370

M&M's melkchocolade
melt in je mond, niet in je hand.

TAXIBEDRIJF
ZIEKENVERVOER

H. J. VAN ZUTVEN

Kastanjeweg 33, 5401 GW Uden
Telefoon 04132-50400
bgg 62537

**Bouwbedrijf
van der Pas Oss bv**

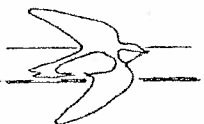
utiliteitsbouw
woningbouw
bedrijvenbouw
bouwservice

Galliersweg 35, Oss
Postbus 235, 5340 AE Oss
Telefoon 04120-31925

van
Donzel
WOONCENTER
Uden

Kastanjeweg 66a
Prior van Milstraat 6

BOONAERTS

MARKT 24 UDEN

TEL 62548

'N GOEIE SLAGER

voor uden en omstreken:

de bruin Verzekeringen

WILHELMINASTRAAT 10a / 5401 CH UDEN TEL. 04132-62348

*alle verzekeringen
financieringen
interpolis e.a.*

**snijders
metaal**

SPECIAALZAAK METALEN-
IJZERWAREN-GEREEDSCHAPPEN

KAPELSTRAAT 1 UDEN.

ACTUELE
MODE

Sportief en gekleed in één.
De college-lijn „New Look”,
waarbij vlechtmotieven, kleur-
combinaties en clubmotieven
een grote rol spelen.

schoen-aangevend

SCHOENENHUIS ZEGERS

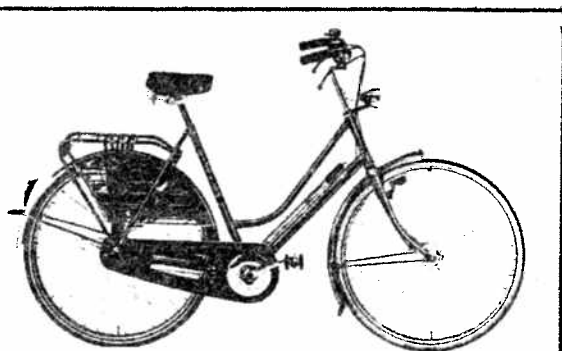
TEL. 04132-63992

Café Dirk van Zutven
Veghelsedijk 42
5401 PB Uden
Telefoon 04132-62827

Tweewielerbedrijf
Wim de Wilt
Kerkstraat 4 5401 BE UDEN
Tel.: 04132-62620

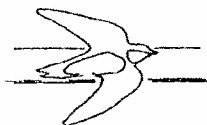
heren kapsalon
**léon
de bie**
lieve vrouwenplein 9
uden / tel. 04132-62728

VOOR SPORTIEVE KLEDING

W&L BRESSERS

marktstraat 12 uden

mannenmode

Complete bankservice in de buurt: bij de Rabobank.

Wie bankzaken goed wil regelen hoeft nooit ver te zoeken. Er is altijd een Rabobank in de buurt. Met alle bankdiensten en gunstige voorwaarden. Met kennis van plaatselijke omstandigheden. En met ervaren medewerkers en specialisten die u graag van advies dienen. Precies op uw maat, rekening houdend met uw wensen. Uw bankzaken zijn goed geregeld bij zo'n bank in de buurt.

Rabobank
Meer bank voor je geld

Wat doet Vogelwacht Uden?

*Vogelwacht Uden e.o. is een actieve, zelfstandige vereniging die zich inzet voor alle in de vrije natuur levende vogels. Zij doet dit door middel van gezamenlijke activiteiten, zoals:

- Publiekswandelingen in het Udense Maashorstgebied.
- Excursies naar prachtige natuurgebieden in Nederland.
- Film- en dia-avonden in ons eigen clubhuis, De Groenhoeve.
- Vogelcursussen voor jong en oud.
- Lezingen voor scholen en verenigingen etc.
- Voorlichting op tentoonstellingen.
- Publicaties in diverse media en tijdschriften.

*Naast de hierboven genoemde educatieve middelen verleent Vogelwacht Uden ook daadwerkelijk hulp aan de vogels door:

- Plaatsen en onderhouden van nestkasten.
- Wintervoeding (in geval van strenge, langdurige vorst).
- Herstel en beheer van natuurgebieden in de omgeving.
- Beheer en onderhoud van de oeverwaluwewand op Hemelrijk.
- Plaatsen van nestbeschermers voor weidevogels.

*Verder werkt Vogelwacht Uden e.o. samen met provinciale en landelijke organisaties op het gebied van:

- Inventarisaties, zoals het B.M.P. (Broedvogel Monitoring Project), wintervogeltellingen en het trekvogelproject.
- Het ringen en registreren van o.a. stootvogels, kerkuilen en zangvogels.
- Kontrolle op de naleving van de Vogelwet.

*Andere activiteiten zijn:

- Realisering en onderhouden van het gezamenlijk onderkomen t.b.v. de stichting Kinderboerderij, het I.V.N. - afdeling Uden en de Vogelwacht Uden e.o.
- Het plaatsen van schuil- en observatiehutten.
- Het deelnemen aan het V.L.U. (Vrijwillig Landschapsbeheer Uden). Een en ander in samenwerking met het I.V.N.
- Het uitgeven van een eigen clubblad, "Het Bruujssel".

*Lidmaatschap en inschrijving:

- De jaarcontributie bedraagt f 25,= per persoon.
- Gezinsleden betalen f 10,=
- Het eenmalig inschrijfgeld bedraagt f 5,=
- Per gezin ontvangt men ieder kwartaal "Het Bruujssel".

*Voor inlichtingen en lidmaatschap:

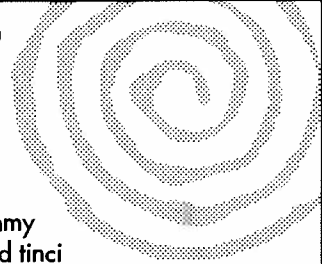
- Secretariaat:
Jan-Willem Hermans, Broekmorgen 28 - 5401 PK UDEN, Tel: 04132 - 69804

TGō

ONTWERP
REKLAME
DRUKWERK

Qua tjielp iu
sto dolor tj
ielp sit am
et, consecte
tuer adipisci
ong elit, sed
diam nonummy
nibh euismod tinci

dunt ut laoreet dolore piep piep aliquam
erat voluptat. Kra kra ut wisi enim ad
minim veniam, quis nostrud exerci tation
ullamcorper suscipit lobortis nisl ut
aliquip tjielp tjielpex ea commodo
consequat. Duis autem vel eum iriure
dolor in hendrerit in vulputate velit esse
molestie consequat, vel illum dolore eu
feugiat tjielp tjielp nulla facilisis at vero
eros et accumsan et kra kra iusto odio
dignissim qui blandit praesent luptatum
tjielpzzril delenit augue duis dolore te
feugait nulla facilisi. Lorem ipsum piep
piep sit amet, consectetuer adipiscing
elit, sed diam nonummy nibh euismod
tincidunt ut laoreet dolore magna
aliquam erat voluptat. Ut tjielp wisi
enim ad minim veniam, quis piep piep
nostrud exerci kra tation ullamcorper
suscipit lobortis nisl kra aliquip ex ea
commodo consequat.

Duis piep piep vel eum tjielp iriure dolor
in hendrerit in kra kra vulputate velit
esse molestie consequat, vel illum dolore
eu feugiat nulla facilisis at vero eros et
accumsan et iusto odio dignissim qui
blandit praesent piep tjielp piep piep
piep kraaah zzril delenit augue duis
dolor te feugait nulla facilisi. Tjielp
nam liber tempor cum soluta nobis
eleifend option congue nihil imperdiet
doming id quod mazim placerat facer
possim assum. Lorem ipsum dolor tjielp
tjielp sit amet, consectetuer adipiscing
elit, sed diam nonummy tjielp nibh
euismod tincidunt ut kra laoreet piep
piep dolore dolor in hendrerit .

UDEN

04132 - 65554